

310280

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది గురువారము

No. 94

సంపుటము ౯

మండుభినామ సంపత్కరము, ఆమాధమాన బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౯౪

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు

(5) మొదడు నువ్వొగించునట్టివా రందరికిని తెనాలెన్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫో డ్రాప్ బొవధము ఒక వరము వంటిది. నా మొదడు సంబంధమైనట్టి వ్యాధు లన్నియు పూర్తిగా నయమైనది.

రంగూన్ 80-6-19

బాబులూల్, హైదరాబాద్.

తెనుగు కాలికో బైందు

సివిల్ ప్రొశీడరు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రొశీడరు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3	0	0
తత్వకర్తావళి (గ్లెజు)	2	0	0
సుమతీశతకము	0	2	0
వేమనరత్నములు	0	2	0
శృంగార రత్నశతకము	0	3	0
వేణుగోపాలశతకము	0	3	0
నరసింహశతకము	0	2	0

వికోరియా డిపో,

మైలాపూరు - మదరాసు.

వేదంకంపెని, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరిసర్వోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:- (ట్రాబుటాయికథ సీతీకినవ్వను తావలము) 0-4-0

సీతీధర్మము:- (మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:- (తేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీరామచరిత్ర:- (పోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చరిత్ర:- (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదంకంపెని, మదరాసు.

మాలయచందనము

గనేరియా ఆను సెగోగమునకు కుకానా

పథ్యము లేదు. సివికారితో పని లేదు. ఎటువూ, తెలుపు, పచ్చ, అను మాడు విధముల సెగ కోగ ము ను మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కునువ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజొవధము. (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2-4-0

గంధగం పాడుసి. రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

నవలలు

శృంగారవాణి - గొప్పనవల	1	0	0
వీరభూజ - గొప్పచరిత్ర	1	0	0
విజయగరరాజుల కథలు	0	8	0
చిత్రానరాజుల కథలు	0	4	0
డిల్లీచక్రవర్తుల కథలు	0	4	0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0	2	0

0-8-0 ఆచార పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.

కలాభినర్ధన పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

గృహనిర్మాణము 109

కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, సాచ్చరిక.

మా స్వంత పడవమీద రంగునునుంచి. పేట కల తేప్పించుటచే చతుకగా ప్రకృతమైన, పేటమానుల కమ్మలు, చూలములు, రత్నములు చిల్లరగానున్ను. కర్తవ్యలకు తోడు భరణమును విక్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం కట్టకంటే మా కట్టు తక్కువ, రయిలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును. కావలినవారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

పేట కలనవర్తము, కాకినాడ.

మొదటిరకం నవరం బంగారుచే

తయారు కాబడిన

నవనాగరికపు పలుకకముల చేతి

గొలుసులు, రాజాకతి, పార్సీ, సైకిల్, దవయంతి, పట్టెల పన్నీరు, సకుంఠిల, కొత్తపానానా, చదరబొంబు, ఇంకా యితరమాది గాజులు, కానుకలందఱు.

ఉంగరములు, వంకీలు, నాగకత్తులు, గడియారగొలుసులు తయారు విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తయారైనవాటిని అర్ధరమీద సకాలమున పొందవచ్చును. ఎటువైపుకొరముగా తనంతట వాపసు తీసుకొని వేరే తయారుచేసి యిక్కలము.

ఉమ్మడి రామయ్య శైలి గురుస్వామి శైలి

(1842) అండు కంపెని, నగలవర్తకులు,

649

చైబాబాదుగోడ్డు, మద్రాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహములు, మేహ పాడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలును.

20 కు॥ డబ్బీ 1-4-0 ఏ. పి. 0-8-0

కూమ్మాండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాళ్ళుతీత, మలుపుదము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డ॥ చాలును. 20 కు॥ డబ్బీ రు 1-4-0 ఏ. పి. 0-8-0

పి. శి. వ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(1851-4)

వెరిజేపి - నెలూరుజిల్లా.

వెల సులభము.

ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

ఆహ్వానం!

కృష్ణజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్ సెం 148 గు కలిగివలయుచున్న రెం డంతస్తులు ౫ లిగ నామేడను అద్దాల చీరువాల ఫిట్టింగున్న, స్థలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాజత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కమిటీ తేది పత్రికలలో ప్రచురపరచి యేలూరుపట్టణములో భువానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీవేయబడును. ఎనుక ప్రతివారును వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట కిది సంబంధించును. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున కెలిసిగ్గున్న, విమలములన్ను కొరువారు మా యేజంట్లవల్లగాని నేరుగా నాక వాసిగాని నెలనుకొనలయును. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు అయ్యే సొమ్ము కృష్ణజిల్లా యేలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాంకింగ్ సొంపుచును.

2. ప్రతిగామమునందును మంచి యేజంట్లు కావలయును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరువారి యొకరింక సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చిగాని తెలుసుకొనవచ్చును. (185)

“చీట్లు కావలసినవారు, తమ అడ్రసును స్పష్టము వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లు చొ॥ పూర్వ ప్రవేశి అర్హు చేసి యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టిపాలో పంపించబడును”

ఏలూరు మాటూరి సర్వేశం, కృష్ణజిల్లా. 1-7-1922. మేడ వాక్కువారుడు.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టర్డ్)

తేలువట్టిన తక్షణమే ఈ బొవధము: వాడిన విషమును తీసివేయుటయొగాక కా ను పూర్తిగా పోగొట్టును. నెల పాకట రు. 0-8-0 పోస్తేజి 0-6-0, 4 పాకట్లు కొ: వారికి పోస్తేజి ఇశాం. 1 డబ్బీ స్వార్థ 5-0-0. పోస్తేజి ఇశాం.

చిరునామ: రాజలక్ష్మీ కంపెని, నెం. 44 నంబులయ్యగారి వీధి, మద్రాసు.

శ్రమపడ నద్దు. కావి బిల్లులు నష్టపడ వొద్దు

పాలు చక్కెర కాఫీపాడితో అననము లేదు. ఒక కవ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్ల కలిగించిన శుభవై కాఫీ త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. ఆఫీసర్లకు, ట్రావిలింగ్ తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒక సా పోషించిన తే తెలుసును. విజంట్లు కావలెను. 24 బిల్లుల కి రూ 1-4-0. పోస్తేజి వేరు. (207) సత్సాగహస్తార్థు, నెల్లూరు.

మదరాసు ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తక భాండారము

—:~:~:~:—

జేసుగారి సేవలలో సమద్రతీరమందు మదరాసు పట్టణము లోని చల్లగా నుండును గావున, నక్కడి కరిగి జగత్ప్రఖ్యాతమయిన ఓరియంటల్ లైబ్రరీలో నపరూపకముగా నేక రింపబడు ప్రాచ్య గ్రంథ సంపుటమును గొంత పరిశీలించవలయు నని నాకోరిక. ఈ సంపుట మహాభారతమునకు మదరాసు వచ్చి అనుది నము లైబ్రరీకి పోవారంభించితిని. లైబ్రరీలో నాడుగలిగినంతలు కాలానుభవమునకే సంతోషముకంటె నెక్కువ విచారముచేంద వలసినవాడనయితిని. లైబ్రరీలోనున్న గ్రంథములమీది (పేరుచే) పద్యకాండొక గంటకు లైబ్రరీలోని అయిదుగంటలదాక నక్కడ గ్రంథములఁ జదువఁజూచితిని. కాని యది మిక్కిలి దుష్కర కార్యమయ్యెను. లైబ్రరీలో, పంచాంగి పుస్తకముగా నుండెను. గాలి రాదు. ఉన్నచారి యూపిరి సాగుటకేని తగినంత వికార సలములేదు. అట్లుగానివారు అట్లుడికినట్లుడునుండిరి. విజి థిల్ విచారగ్రస్తులగుచు నెట్లో తమకార్యములను శీఘ్రముగ ము గించుకొని, బయటికివచ్చి తెన్నులుచుండిరి. సర్వజనోపయోగా క్తమై విజ్ఞానవిలయమై యుండిన యీ ప్రాచ్యకాల ఇట్టి కిష్ట సలమున నున్నదేమి? తగినంత గాలికి, నల్లనరు, సౌకర్యములయి నను లేజేమి యని యక్కడివారి నడిగితిని. వారు విచారగ్రస్తు లయి, యూరపియనులు వచ్చెడి లైబ్రరీ గాదు! దీనివిశేషాఠి ప్రసిద్ధిని కాలేదీ సంస్కృతపు ప్రాశస్త్యం తుస్సస్వామిశా స్త్రిగాను. వారును ఇక్కడికివచ్చి కూరుచుండి క్షేణానుభవన మునకు పొల్పడువారుగాను. కాబట్టి దీనిగతి యిట్లున్నదని. తర్వాత లైబ్రరీ స్థితిగతులను గొంత విచారించితిని. అది యత్యంత తము శోచనీయుగానుండెను. అదన్నీతినిగూర్చి లోకమునకు నెఱిగించుట నావిధియనతలచి యట్లుచేయుచున్నాను. ఈ లైబ్రరీ ప్రాచ్యభాషాభిమానులగు సి. సి. బ్రాకర్ మొకంజి మొదలగు వైకృతీయమహాశయులచే సంపాదించబడిన సంస్కృతగ్రంథ ద్రవిడకర్ణాటాది భాషగ్రంథములకు గని. లోకమున దీని గౌరవ మసామాన్య మైనది. ఇంతగ్రంథసంఖ్యగల ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకకాల ప్రపంచమున జేతొకటి లేదు. ప్రాచ్యభాషాభి మానులగు యూరపియను లోకు లీ ప్రాచ్యభాండారమునకర్థం తము గౌరవించుచున్నారు. ఇప్పటికి నూరేండ్లకుఁ బూర్వము కర్నూల్ మొకంజిదొంగలచే దొరతనమువారి తోడ్పాటున, మ దరాసు ప్రెసిడెన్సీలోని యనేక ప్రదేశముల చరిత్రము లోకలో రికార్డు అనుపేరున వందలకొలదివాల్సములు తెలుగున వ్రాయించి యిం దుంచబడినది. అనేక కలాతామ్రకాసములకు నకల్లిందు వ్రాయించబడియున్నవి. ఇది చరిత్రపరిశోధకుల కత్యంతోపయోక్తములు. ఇందు సంస్కృతగ్రంథములు పదు నాఱుగుకలకు వైబడియున్నవి. సంస్కృతము తర్వాత తెనుగు గ్రంథము లెక్కువగా గలవు. తెనుగు తర్వాత అరబ్బు. దాని తర్వాత కన్నడము ఉన్నవి. సంస్కృతగ్రంథములు గూడ నూటికి నెనుబదివఱకు తెనుగునీటితోఁ ద్రాయబడియున్నవే. ఇట్టి య ద్భుతగ్రంథభాండారమున సంస్కృతభాషకుగా ప్రత్యేకించి పండితు లున్నారేగాని, తెలుగు అరబ్బు మొదలగు దేశభాష లకు ప్రత్యేకపండితులు లేరు. ఇది యొక్క పెద్ద శోచనీయ విషయము. ఇది యిట్లుండె.

ఇప్పటికి ఏదేనిమిదేండ్లకుఁబూర్వ మిప్పు డొకకాలాధికారి గా నున్న ఎమ్. రంగాచార్యులుగారి తీవ్రప్రయత్నమువలన, ప్రాచీనగ్రంథసంపాదనార్థమయి యొక టూరింగ్ పార్టీ యీ లైబ్రరీకిరవున ఏర్పరపబడినది. బ్రాహ్మ, మొకంజిదొంగలవాడు సంపాదించబడినగ్రంథములే గాని తర్వాత తిరిగి దేశమందున్న ప్రాచీనగ్రంథము లంతగా నేకరించినవారు లేరు. క్రొత్తగా నేర్పఱ పబడిన యీ టూరింగ్ పార్టీ వారు మన మదరాసు ప్రెసి డెన్సీలోని ప్రతిజిల్లా ప్రతితాలూకా ప్రతిగ్రామముటూచేసి అక్కడక్కడ వ్రాతప్రతులను పరిశీలించి అముడితములు ఇప్పుడు ఇతరపుస్తకభాండారములందు దొరకనివి యగు సం స్కృతగ్రంథములను, తెలుగుమొదలగు దేశభాషగ్రంథములను సంపాదించవారంభించిరి. విక్రయించినను ప్రత్యంతరము వ్రాయించుకొని యిచ్చుటకుగా నచ్చినను, ఉచితముగానిచ్చినను, వారుగ్రంథములను గ్రహించుచున్నది. ఈ ప్రయత్నమువలన గలగుచున్నపులిత మత్యంతము. బహుప్రాచీనకాలపుగ్రంథము లెన్నో వీ రాజించిరి. ఒకలక్షముపుడినాఱుగువేగ్రంథములను వారు పరిశీలించిరి. అయిదువేల యెనిమిదివందల యపూర్వగ్రంథములను వానిలోనుండి యేటి సంపాదించిరి. ఇందు ప్రధాన

ముగా సంస్కృతగ్రంథములు గలవు. దండి, అభినందుడు శూద్రుడు, వరదచి బోధాయనడు మొదలగువారు రచించి చిన యపూర్వకావ్య నాటకములును, ఉద్భిష్మందస్వామ్య డుల వేదనిర్ణయకావ్యములును, గోవిందస్వామ్యుడులకౌతూహ్లా మ్యములును, మందసమితప్రభాకరాడుల పూర్వాయమాంసా గ్రంథములును, శంకరుల సాంఖ్యయోగ్యభావ్యవివరణములును అనందవేద సర్వజ్ఞాత్మవిత్సూఖులు యదైత వేదాంతగ్రంథ ములును, ననేకతంత్రగ్రంథములును, చరకముత్రుత వ్యాఖ్యానా డులగు ననేకాయుర్వేద గ్రంథములును, శృంగారప్రకాశాభి నవభారతీభాషప్రకాశకౌక్తి జీవితాదు లగు ననేకాలంకార గ్రంథములును నింక ననేకేతర గ్రంథములును సంస్కృతమున వ్రాల్పబడినవి. తెలుగున నన్నయ తిక్కనల నడిమివారగు మల్లి కార్జునమండితారాధ్యుల శివలీలైస్సాహిత్యమును, కృష్ణరాయల సమకాలపు గ్రంథములు రాధామాధవాదులును, మఱికొన్ని ప్రాచీనతర గ్రంథములును నచ్చెరువు గొల్పినవి సంపాదించబడి నవి. ఇప్పటికి గంగావిశాఖపట్నం, గోవానర్మకృష్ణ, గుంటూరు మధుర, రామనాథపురం, శోయంబత్తూరు జిల్లాలు పరిశీలించబడి నవి. నెల్లూరు మళయాళం తిరుచినావల్లి అరకొరగా నున్నవి. కడప, కర్నూలు, అనంతపురము, బళ్లారి, చిత్తూరు, చెంగల్పట్టు సోత్ కెనరా, తంజావూరు, సోతాపూర్, నార్కట్ పల్లి నేలం జిల్లాలును స్వదేశసంస్థానములును పరిశీలించబడవలసియు న్నవి. ఈజిల్లాలలో నింక నెట్టి యపూర్వపుస్తకగ్రంథములు సాధారణములు కలదువామనామయి చెబుచున్నావో! ఇట్టిగ్రంథ ముల నధికించుటకయి గవర్న మెంటువారు చేయవారంభించిన పవిత్రప్రయత్నము నన్యాయముగా నీసంవత్సరము సంక్షేపించి వారట! ఇది యెంతయు శోచనీయుమయినది. ఇప్పటికే యె న్నో యదృష్ట గ్రంథములు దేశమున రక్ష ణము లేక నశించినవి. గవర్న మెంటు వారిట్టి ప్ర యత్నమునే పడేండ్లముందు చేసియుండినవో నింక నెన్ని యేని యదృష్టగ్రంథములు దొరకియుండెడివి. ఇట్టి సిథిలో నిప్పటికేని యారంభించుట సంతోషకర మనుకొనుచుండెగా నీ విధమున సంక్షేపించుట మిక్కిలి విచారకరముగా నున్నది. యూరపుదేశమున పేక్సియరు, మిల్టన్ మొదలగు కవిశ్రేయల గ్రంథములు వారికి లభింపక, దేశమున జీర్ణించుచున్నట్లు తెలి యుచుండునని యంగ్లేషప్రభువు లుపేక్షించురా? ఇక్కడ శిథిలమగుచున్న గ్రంథముల గౌరవ మేమి కొఱవడినదా? దొర తనమువారి బొక్కనమున ధన మిప్పుడు లేదు. వచ్చితరవాత తిరిగి యారంభించి సంరక్షించునవో నిప్పటికే వెంటపొలగు చున్న యీ ప్రాచీనకౌశల్యగ్రంథము లింక నెన్ని నాల్గు నిలువ గలవు? పుస్తకము లంతరించినతర్వాత నెంతవెచ్చించి యేమి ఫలము. బాటసారిగొడుగు కొచ్చెరకాయనీళ్లకథయే గదా! ఒక్క యంత్రపుస్తకగ్రంథ మంతరించినదనగా క్రిమ్యూర్తితో నున్న నొక్క యంత్రపుస్తక కవిశ్రేయని గొంతు శోతపడిన దన్నమాటయే గదా! దొరతనమువారికి గ్రంథముల గౌరవము తెలియక యుపేక్షించుచున్నారేమో గదా! మన యమ్. యల్. సి. లు తెలియజెప్పుటలరా? ఈ గ్రంథముల సంపా దించుటకయి యేర్పఱపబడిన టూరింగ్ పార్టీకి సంవత్సరము నకు అణువేల రూప్యములకంటె హెచ్చువ్యయ ముండదట! ఈ యల్పవ్యయమునకు దొరతనమువారు వెనుదీయదగునా? దేశమునకు లాభము కలదా లేదాయని సంశయపడదగిన వ్యయ ము లెన్ని వారు చేయుచుండుటలేదు. ఇట్టివిషయమా యుపే షించదగినది!

ఈ లైబ్రరీ, విద్యాభివృద్ధి చేయున్నది. విశాఖాభి భారతీయుడగు మృతినశమున నున్నది. ఇట్టిసిథిలో నిట్టియన ర్థము పొసగుట మిక్కిలి విచారపాతముగా నున్నది. దొర తనమువారు ప్రసిద్ధిని కడవఱకు పరిశీలించుదాక, నీటూరింగ్ పార్టీని తిరిగి నెలకొలిపి, భారతీయ ప్రాచీనవిజ్ఞానమును పరి రక్షించురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. భారతీయులగు మన మృతులును, యం. యల్. సి. లును నీ యనర్థమును దొలగింప బూనుదురుగాక యని వేడుచున్నాను. యీ ప్రా చీన విజ్ఞానమును పరిరక్షించుట, మావి మాకీచ్చుట మడిమా న్యము లిచ్చుట యన్నట్లుగా భావింపగలము.

గ్రీష్మయూత్రికుడు

భారత సంస్థానాధీశుడు 17 తేదీని చనిపోయెను. పూనాలో 6 గంటలకు 17 తేదీ మధ్యాహ్నము చనిపోయెను. 50 ఏండ్లయి రాజ్యమునకు వచ్చెను. చనిపోవునదికి 60 వ ఏడు. ఈయనకు ఒక్కడే కొడుకు. ఈయన సింహాసన మెక్కెను. మామూలు అంత్యక్రియలు జరుపుటకు ఇతని అధికలను సంస్థానముఖ్యపట్టణమునకు గొంపోవుదురు.

మ శూ చి

మనదేశమునందు మశూచి యను జాడ్యము చాలనుత్పన్నమైన రోగముయొక్కది. ఈ రోగమునే మన ఆంధ్రరాష్ట్రమున అమృతాని జబ్బు (నూకాలమృ) యని యందురు. ఈ రోగముచే ప్రతిసంవత్సరము అనేకమంది జనులు పీడితులై చని పోవుచున్నారు. కొద్దిమందిమాత్రమే బాగుపడి జీవించుచున్నారు. కాని చాల మట్టునకు వారి శరీర మంతయును దగ్ధరగ్ధగరగ పొక్కులు వేసి తోడుగువలె చర్మ మంతయు నూడిపోవుట కలన నతి వికృతస్వరూప మేర్పడుటయు, కండ్లలో పువ్వులు మొదలగునవివేసి కండ్లు గ్రుడ్డివగుటయు, మ శూ చి క పు పొక్కులు 14, 15 దినములవరకును చిట్టకుండుటయు, మఱియు సశువు, పోటు, దురద మొదలగు వికారగుణములకు పాత్రులగు చున్నారు. ఈవ్యాధికి కారణము పరిశుభ్రత లేక అనగా శరీర ములోని రక్తము ఎక్కువ మఱియుతో గూడి యుండినప్పుడు నొక మశూచకపు అంటువ్యాధిపురుగు రక్తమునందు ప్రవేశించుటవలన రక్తమంతయును విరిగిపోయి పొక్కులవలె నేర్పడుచున్నది. ఈవ్యాధి రాకుండునట్లు లేక వచ్చినను అతిపలుచని పాటుగ వచ్చునట్లును బాధ, దురద, పోటు, శరీరము భార మగునందుట మొదలగునవి అధికముగా నుండకుండునట్లు చేసి కొనుమార్చుము ముఖ్యవసరమైయున్నది.

ఇది యెట్లో చెప్పుటకు పూర్వము ఒక ప్రశ్న మత్ర రము ఇయ్యవలసియున్నది. అది ఏదీనున, ఆంధ్రుల నమ్మకము ప్రకారము అమృతవారముయొడల మశూచివ్యాధి తగ్గి వచ్చుటకును హెచ్చినవచ్చుటకు మన యిష్టమా? అని ప్రశ్న యున్న యెడల దాని కుత్తరము ఏదియన పరిశుభ్రదేశమున దైన వానిని అమృతవారు ఆవరించరు. ఒకవేళ కర్మకళమున దేహ మపరి శుభ్రమగుటవలన అమృతవారు ఆవరించిన పిమ్మట వైనను దేహ మును పరిశుభ్రముగా చేసికొనినయెడల అమృతవారు వానిని జూచి ఆనందించును గాని మిక్కిలి బాధ నొందివదని యభి ప్రాయము. కాని అపరిశుభ్రమయిన వానిని జూచినయెడల పీల్చి పిప్పిచేయును.

కనుక రక్తమునుండి మలినపదార్థమును పోగొట్టు విధ మును కనుగొనుట మిక్కిలి అవశ్యకము. అది యెట్లుంటే ఈజాడ్యము సాధారణముగ వేసగికాలమున వచ్చును. పొక్కులు కనిపించుటకు పూర్వము 3 మొదలు 6 దినములవరకును జ్వరము కాయును. జ్వరము రెండుదినములు తగ్గు లేక నిలుచునదికి కాలక్రమమునుబట్టి మశూచి ఆవరించునని గ్రహించినను గ్రహిం పకపోయినను రోగియొక్క శక్త్యనుసారము అమడము అల్ల పురసము పొంగించి తీసికొనవలయును. దానితో విచేతనము లయి కడుపులోని ప్రేగులను శుభ్రపరచును. మఱునటిదినమున ప్రార్ధన వెలగకాయంత గేదెవెన్నును తీసికొనివచ్చి శరీర మంత యును పూసి మర్దన చేయవలయును. (ద్రవిపోటును అనగా తలమీదను ముక్కు రంధ్రములలోను చెవులలోను, నోటిలోను గూడ పూయవలయును. అటుపిమ్మట రెండు దేశికాలతో నీటిని తురగ పెట్టి ఆమరుగుచున్న నీటిలో చేరకు పనుపును చేయవలయును. అట్లు చేయుటలో పెద్దపొగవలె నావిరి లేచును. ఆవిరియంతయును రోగియొక్క శరీరమునకు పట్టవల యును. (Steam bath) ఒక దశరె కంటి నొకదానిని కప్పకొని ఒక ముక్కాల్లిపీటమీద గూర్చుండి ఆవిరి మీదకు వచ్చునట్లు వంగి యావిరి వైకి పోకుండా కప్పకోవలయును. అట్లు శరీరముయొక్క ప్రతిభాగమునకును ఆవిరి తగులునట్లు చేయుటవలన చెమటలు నీటి కాలువలవలె కాఁజిపోవును. ఈ చెమట మూలముననే రక్తములో నుండిన మలినపదార్థము వెలు వడును. (ఒక దేశినిట్టి అజిరిచే బాగుగ చెమటలు పట్ట కుండినయెడల, రెండుమాడు దేశికల నీటి యావిరిని పట్టవల యును.) ఇట్లు రెండుమాడు దినములు క్రమముగా పట్టిన యెడల ఈ వ్యాధి కనిపించకయేయుండును. ఒకవేళ కనిపించిన ను లెక్క పెట్టగలమాత్రమే ప్రాక్కులు వేసి 6 లేక 7 దిన ములకే ఎక్కువబాధ కలిగించకుండ చివికిపోవును. దేహమునకు పెద్దపెద్ద పొక్కులువేయుటవలన, గుంటలు పడకుండ, వికృతా కారమును గలిగింపదు. ఇట్లు చేయుటచే చాలమందికి కుదిరినది. —ఒక లోకోపకారి, కాకినాడ.

కన్యక లేక బాలవితంతువు

కావలెను

14 సంవత్సరము వయస్సు గలగిట్టి బ్రాహ్మణ కన్యక గాని లేక బాల వితంతువు గాని సర్పాదులో ఉచితమైన ఉద్యోగమందున్న 22 సంవత్సరముల యువకుని వివాహము చేసుకొనుటకై కావలెను వివరములకు ఈ దిగుత విలాసమునకు వ్రాయవలెను. ఫోటో యుండిన పంపవచ్చును. M. S. N. C/o Andhrapatrika, P. B. No. 212 Madras.

వాతావరణ నితి

1922-23 సంవత్సరం జూలై నెల 20-వ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య కార్యదర్శి	అర్బుదానా	అర్బుదానా	అర్బుదానా	అర్బుదానా	అర్బుదానా
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ
అర్బుదానా	79.0	72.2	10.2	49.38	...
అర్బుదానా	82.9	78.3	0.16	84.05	4.54
అర్బుదానా	...	...	...	...	...
అర్బుదానా	86.8	75.4	0.86	25.96	14.80
అర్బుదానా	88.8	80.0	0.11	25.86	5.56
అర్బుదానా	89.9	79.0	...	75.2	3.84
అర్బుదానా	75.7	68.8	1.07	17.99	2.20
అర్బుదానా	80.8	80.1	0.83	2.65	5.08
అర్బుదానా	88.8	76.3	0.44	5.11	3.68
అర్బుదానా	88.0	74.2	0.80	5.08	3.58
అర్బుదానా	90.8	74.8	0.63	8.38	0.25
అర్బుదానా	89.9	74.8	0.70	2.76	0.56
అర్బుదానా	92.1	74.4	0.70	4.01	0.20
అర్బుదానా	92.8	76.7	0.16	2.99	0.86
అర్బుదానా	89.8	78.8	...	3.17	0.80
అర్బుదానా	91.9	78.7	...	0.08	0.38
అర్బుదానా	91.0	77.4	...	2.27	...
అర్బుదానా	85.1	77.4	...	12.86	0.64
అర్బుదానా	80.0	74.4	...	28.76	10.54
అర్బుదానా	80.7	73.9	0.21	58.97	8.96
అర్బుదానా	76.4	75.2	1.33	74.75	20.38
అర్బుదానా	80.1	78.2	3.24	76.10	18.72
అర్బుదానా	66.2	61.6	1.50	58.98	3.51
అర్బుదానా	77.8	74.2	4.45	72.94	9.81
అర్బుదానా	80.1	78.5	2.02	67.78	...
అర్బుదానా	80.8	76.0	4.10	42.75	5.85
అర్బుదానా	85.5	70.8	0.81	5.06	3.52
అర్బుదానా	82.1	72.1	0.90	2.39	3.42
అర్బుదానా	90.8	75.1	...	1.48	1.67
అర్బుదానా	89.8	75.0	...	0.82	2.69
అర్బుదానా	92.2	73.6	0.19	1.35	5.16
అర్బుదానా	92.4	75.8	0.03	3.74	1.78
అర్బుదానా	74.4	65.8	0.18	2.84	4.83
అర్బుదానా	78.8	65.0	0.15	4.70	0.92
అర్బుదానా	61.0	52.7	0.04	6.91	0.15
అర్బుదానా	58.0	53.0	0.38	79.2	5.10
అర్బుదానా	80.1	70.8	0.08	2.61	0.09
అర్బుదానా	89.4	74.0	0.45	10.05	7.62
అర్బుదానా	87.9	72.4	0.16	7.07	1.68
అర్బుదానా	93.9	77.4	...	0.61	1.55
అర్బుదానా	99.9	77.0	...	2.15	1.56
అర్బుదానా	94.3	77.7	...	2.24	0.20
అర్బుదానా	...	...	...	0.25	0.64

సర్కారులు, నెలలు, దక్షిణము, హైదరాబాదు బొంబాయిలను ముఖ్యము ఒకమాదిరిగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములం దదికముగ నుండెను. అర్బుద అధికముగ నుండెను. పశ్చిమ తీరము, మైసూరు, బొంబాయి, పర్వత ప్రాంతములందు వేడిమి యందు భార్యలు లేవు. మిగిలిన ప్రదేశములందు పావనము. గంపము ఒరిస్సాతీరమున వాయుభారము తగ్గెను. అందుచే నా ప్రాంతమున వర్షము లధికము గావచ్చును. ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యము.

జిల్లా జూలై 19: వారాంతమున కీదినమున వర్ష వాయువులు మొత్తముమీద సాధారణమగునట్లే నుండెను. కాని వర్ష పాత నంతటను సరిసమానముగ లేదు. ఉత్తరహిందూస్తాననుండి ద్వీపకల్పమునందును వర్ష వాయువులు తీరముగ నుండెను. మదరాసున వర్ష తీరము నకులోపల సరిసమానముగ నుండెను. దక్షిణ బర్మా, ఆస్సాము, బీహారు, సంయుక్త ప్రాంతములు, తూర్పు, ఉత్తర పంజాబులు, నెలలురాష్ట్రములు, పశ్చిమతీరము, హైదరాబాదున వర్ష తీరమున, మైసూరులందు సామాన్యముగ వర్షము గురిసెను. బెంగాలు, ఒరిస్సా, చోటానాగపూరు, తూర్పురాజపుటానా మదరాసునకు నెర్పత ప్రాంతములందు వర్ష ముస్సలుముగ గురిసెను.

భార్య సంతుజారి గజెటు

మంగళవారము - జూలై 18 వ తేది

పబ్లిక్ డిపార్టుమెంటు
డి. యచ్. స్ట్రాటిగార్ సెక్రటేరియటులో పెనుల
ద్యుతివై నియమింపబడిరి.
జి. బి. ప్రానుగారు రెవిన్యూబోర్డు కార్యదర్శిగ నియమిం
పబడిరి.
పి. సి. లోబాగారు కృష్ణాజిల్లా సెషన్సు జడ్జిగ నియమిం
పబడిరి.

1924 వ సంవత్సరమున లండనులో జరుగనున్న బ్రిటిషు
సామ్రాజ్యప్రదర్శనకు కమిషనరుగ దివాన్ బహదరు టి. విజయ
రావువాచారిగారు నియమింపబడిరిని యావారపు గజెటునందు
ప్రకటింపబడినది. ఈసంవత్సరము జూలై నెల 6 వ తేది నుండి
వీరీపనియం దున్నట్లు పరిగణింపబడెదరు.

పోలీసు కాఫి.
గుంటూరుజిల్లా పోలీసు మాఫరింపెండెంటు క్లిప్టగారికి
ఒక సెలదినములు సెలవుఇయ్యబడెను. వీరిస్థానమున కున్నట్లు రా
మానుజ అయ్యంగారు జిల్లాసూపరింపెండెంటుగ పనిచేయు
చుందురు.

స్వాయత్కాఫి
అంగభావయందు సాక్షుల వాఖ్యములను పుచ్చు
కొనటకు యాక్రింద పేర్కొనబడినవారికి అధికార మియ్యబడి
నది. (1) కె. గణపతిఅయ్యగారు మొదటితరగతి మాజీస్ట్రేటు
జెల్లారి. (2) పి. సి. లోబాగారు సెషన్సుజడ్జి కృష్ణా.
రెంకలూరుజిల్లాకోర్టు ఫిఫ్తక్లర్కు యల్. సి. కోలకు
గారు గుడివాడజిల్లా మునిసిఫల్ నియమింపబడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరు.
తుంపూడి భగవంతుండు గుప్తగారు కృష్ణాకు మార్పబడిరి.
ఇరువంటి వెంకటకాయన్నవంతులుగారు విశాఖపట్న
మునకు మార్పబడిరి.

లాల్ గోపాలదాసుగారు గంజామునకు మార్పబడిరి.

జిల్లాబోర్డులు
యం. నారాయణస్వామి రెడ్డిగారు (యం. యల్. సి)
చిత్తూరుజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.
ఎ. టి. పామరుగారు (యం. యల్. సి) గోదావరి
జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.
తల్లాపా నారాయణస్వామి, చేగొండి రామబోగయ్య,
నెక్కంటి దోరయ్యగారు కృష్ణాజిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్ను
కొనబడిరి.

తాలూకాబోర్డులు.
ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారు యాక్రింది తాలూకా
బోర్డుల అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

(1) కె. ఆర్. నరసింహాచారిగారు భక్తపూరి. (2) ఇ.
సుబ్రహ్మణ్యస్వామిగారు హోమూరు, (3) గంధి వెంకట రెడ్డి
నాయుడుగారు, నరసాపూరు. (4) యం. మాత్యూగారు, కొయి
లుగుంట తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగను, సి. ఆర్. పార్థసార
థిఅయ్యంగారు చిత్తూరు తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగను తుమ్మల
రామస్వామిగారు పెద్దాపురం తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగను
ఎన్నుకొనబడిరి.

(1) తోటా వెంకట్రామయ్యగారు పుల్లాయూనియను
బోర్డు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(2) వంతుం వెంకటరమణయ్యగారు పెనుకొండ యూని
యనుబోర్డు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(3) డి. హెచ్. సిద్దికీరప్పగారు భక్తపూరి యూనియను
బోర్డు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(4) కాసింఖాన్ సాహేబు, తుమ్మా నాయుడుకెట్టి,
గుట్టు లాజరసుగార్లు కందుకూరు యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ
ఎన్నుకొనబడిరి.

(5) గార్లపాటి సుబ్బరాయుడు, ఆత్మకూరి సుబ్బరా
య్యుడు, గాదంకెట్టి సుబ్బయ్య, శ్రీకృష్ణ రామయ్య, పాతూరు
వీరంరాజు, కొండాజు నరసయ్య, నాగిరెడ్డి రామకృష్ణారెడ్డి,
మనువల సుబ్బారెడ్డి, మెంటా నరసయ్యగార్లు కలవాయి
యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

(6) బంపా వీరాస్వామి నాయుడు, వల్లూరి శేషయ్య,
ఆత్మూరి వెంకటరాజగోపాలం, నదురుమాతి శేషయ్య, పామర్తి
వెంకటరత్నం, పోతరాజు ప్రసాదరావు, పెమ్మరాజు సుబ్బా
రావు, వస్తాడు వెంకటస్వామిగార్లు నరసాపూరు యూనియను
బోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

వైద్య కాఫి
వి. సి. కామతుగారు రాయపురం మెడికలు స్కూలు
నూపరింపెండెంటుగ నియమింపబడిరి.
రెడ్డి నెంటు. కలనలు ఆర్. బి. బి. భాస్కరుగారు
రాయచేటి వైద్యశాల నూపరింపెండెంటుగ నియమింపబడిరి.
యస్. రాజగోపాల నాయుడుగారు చెన్న పురియందు
న్న కెమికలు ఎక్జామినరుగారి మొదటి అసిస్టెంటుగ నియమింప
బడిరి.
జి. శివరాంగారు మెడికలు కాలేజిలో ఉపాధ్యాయు
డుగ నియమింపబడిరి.
పి. కేశవస్వామిగారు విశాఖపట్నం జిల్లా బోర్డువారి
క్రింద పనిచేయుదురు.

కార్మిక పరిస్థితుల నభివృద్ధి జేయుట
ప్రభుత్వనియమితముగు పార్శ్వశ్రామిక సంఘములుగాక
ఇతర పార్శ్వశ్రామికాలయములందు పనిజేయువారిని ఆపారి
శ్రామికాలయపు యజమానులను ఆలోచించి కార్మికుల వేత
నాభివృద్ధిని యోచించుటకు కొన్ని నిబంధనలను ప్రభుత్వ
మువారు చేయవలెనని ఒక తీర్మానమును సీమాలో జరుగు రె
జిస్ట్రేటివు అసెంబ్లీలో జోషీగారు ప్రవేశపెట్టెదరు. వేతనములే
గాక వారికనుకూలమగు ఇతరవిషయముల గూడ యోచించు
టకు సమర్థి సంఘము నొకానిని సెలకొల్పి ఆందు పనివాండ్ర
ప్రతినిధులను నియమించి మామూలుగ పరిష్కారముగాని కో
ర్కెలను వైయధికావలకు తెలియజేయవలెనని. గోజా ఇన్సి
గంటలకు కర్మాగారములను మాయవలెనని.
పనిచేయు గంటలను పనివాండ్రకు వాగమున కొకరోజు విశ్రాం
తినిచ్చుకొననము నొకవానిని జేయవలెనని రెండవతీర్మానము ను
పహాదించెదరు. ఫ్యాక్టరీలయందును గమలయందును స్త్రీలను
ప్రసవమైన ఆరువారములవరకును ప్రసవముకుటకు ఆరువారము
లకుముందు గను పనిలోనికి రానీయగూడదు.
వీరికి పురుటికెక్కిన సహాయమును చేయవలెను. అను తీర్మానము
తోటాటు రైలు బండల మూడవతరగతి ఇంటర్మీడియేటు టి
క్కెట్టుధరలను హెచ్చించు టవ్యాపకమునయొక అవసరమని
యొ ప్రయాణికులకు చాల కష్టముగ నున్నదనియు, అందుచే
గవర్నరు జనరలుగారు ధరలను సవరించి మామూలు ప్రకారము
పూర్వమున్న రేట్లనే ఉంచవలయునని తీర్మానము నుపహాదించె
దరు. ఇండియన్ రైల్వేమీద మూడవతరగతి ప్రయాణికుల
కు సౌకర్యమునుకలగ జేయటకు ఈ క్రిందపేర్కొనబడిన జోషీగారు
నూచించుచున్నారు. (1) రైలుబండ్లలో ఎక్కువస్థానముల సేర్ప
రుచుట. (2) పొడుగుగ నుంచక సానములను అడ్డుగ నేర్పరుచుట
(3) వంచురుగు నెరడున సదుపాయము (4) పెద్దవగుటర్నిలు
బల్బులుగల్గిన సదుపాయముగ నందు విశ్రాంతిగదులను సేర్పరుచుట
(5) పట్టణములో టిక్కెట్టుల అమ్ముటకు ఎక్కువ కార్యాల
యములను స్థాపించుట (6) మూడవతరగతి బండియొక ఒక స్పెష
లు నూపరింపెండెంటును నియమించుట (7) కేకపాలయందు
టిక్కెట్టుధరలను, రయలుబండ్ల రాకపోకల కాలమును తెలియ
జేయవలయును. (8) ఆగక నేపొపు రయలుబండిలో ఫలహారముల
గది నుంచుట (9) రయలు 1/2 గంటకు వచ్చుటకు ముందు
రయలుప్లాటుఫారము మీదికి బోవుట.

బాపట్ల సముకొర్లు
ఫయల్ O. S. నెం 103/1921 రులో
7 ప్రతివాది డొక్కు వెంకటస్వామి సాక్షి తెనాలి
తాలూకా గురివిందపాలెం అగ్రహారం కాపుస్తుడికి ఎన్ని
పర్యాయములు దావా నోటీసు చేయించినను హాజరు కాలేదు.
సమక్షం తీసికొనలేదు. తిరిగి వాయిదా 2-8-1922 తేది
అయివున్నది. ఆ రోజున బాపట్ల సముకొర్లువారి యెదుట
హాజరు కానియెడల నదరు ప్రతివాదిని ఎత్తుపాటిగా ఎంచి
దావా విచారణ జరుగబడును.
ఎమ్. కాళిదాసు,
17-7-1922 వాది ప్లీడరు.

కుష్టు రోగ నివారిణి
యోగ్యతాపత్రములు (873)
కుష్టురోగములు నివారణ కాకను అనుమానముతో వ్యా
ధిని యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? నేను 18 సం||ర ములనుంచియు
నాన్నే హితులు కొందరు 5, 6 సం||ర ముల నుంచియు, కుష్టుము
గ్నప్రజ్ఞానములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots)
మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారిణి"
నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలా సుఖముగా నున్నాము.
యస్. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణాజిల్లా
అప్రెండీస్ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించిన దివ్యా
వధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి 116 లు
బహుమానము. "మాకుకుష్టురోగనివారిణి" ఘనతనివి మాయ కుష్టు
రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒకసెల
దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రు. 6-0-0
వి రెడ్డి అండ్ కో, గోపి, 210,
కోల్ కత్, 266, 267,
0, 304, 305,

దేశీయ వార్తలు

బారిష్టరు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు గిర్గాం కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి ప్రాసిన లేఖ
బొంబాయిలో పండిత నెహ్రూగారి ఉపన్యాసము
కలకత్తాలో ఆర్గురు అసహాయవాదుల అరెస్టు - కేసు కొట్టివేయుట
డక్కా దయాగంజి మహమ్మదీయులు ఆజ్ఞోల్లంఘనము కూడదనుట
అధినివేశముల భారతీయులు - బొంబాయిలో గొప్పసభ
కృపాణి నుద్యోగులు తీసికొనినందున చెరసాలలో సర్దారు మోతీసింగుగారు
శుష్కపవాస మొనరించు చుండుట
సంయుక్త రాష్ట్రములలో 5000 మంది ఫైదీలను (రాజకీయ ఫైదీలు కానివారిని) వదలదలచుట
హరిపద ఫటర్జీగారి విమదల
చెరసాలలో జనహరలలుగారి గ్రంథపఠనము
హరిద్వారమున సాధువుల సత్కారము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

స్వరాజ్యగీతములు - గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ ఆచంబ సత్యనారాయణగార్లపై కేసు
చెన్నపురిలో 19 వ తేదీని విచారణజరుగుట - కడలూరు చెరసాలనుండి గరిమెళ్ల
సత్యనారాయణగారిని చెన్నపురికి తీసికొని వచ్చుట
రాజమండ్రిలో 22 వ తేదీని మొసలికంటి తిరుమలరావుగారిని విమదల చేయుదురు
కడపలో నిర్దోషి వాగ్బంధము

ఎం. ఆర్. జయకరుగారు

మరల వకీలువృత్తి నవలంబించుట

బొంబాయి గిర్గాం మండల కాంగ్రెసుసంఘ
మునకు ప్రాసిన లేఖ

బొంబాయి హైకోర్టు అడ్వకేటులలో ప్రముఖులగు వారిలో నొకరుగు బారిష్టరు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు 18 నెలల క్రితము వకీలువృత్తిని మానివేసి యిప్పుడు మరల దానిని ప్రారంభించిరి. దానినిగూర్చి జయకరుగారు గిర్గాం (బొంబాయి) మండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి టెలు ప్రాసించిరి: “నాస్వభావము నకును నా ఆభిరుచికిని అనుగుణముగ దేశ సేవయందే కాలము తయ్యము వినియోగింపదలచి 18 నెలలక్రితము నేను వకీలువృత్తిని మానివేసితిని. అప్పుడు దేశమునందు కాంగ్రేస్సాహాయము కార్య సిద్ధియగునను నాశయును ప్రబలముగా నుండెను. ప్రజల యుత్సాహముగూడ చాల హెచ్చినది. దాని సహాయమున మన విప్లవము నకును ఆర్య సాంప్రదాయమునకును అనుగుణముగ పద్ధతి మన జాతీయజీవితమును సంస్కరింప నవకాశమునునని మేము కొందరము తలచితిమి. వెనుక నేను చాలకాలము విద్యాభివృద్ధికి పనిచేసితినిగాన బొంబాయిలో ఆభివృద్ధిమార్గములయందు సహకరముగ కళాశాల నేర్పరపవలెనను కోరిక నాకు కలిగినది. అట్టి కళాశాల నేర్పరప బూనడని ఉద్యమవలంబులగు ప్రముఖులు కొందరు గూడ నన్ను కోరిరి గాన కొంత కాలము వకీలు వృత్తిని మాని నా కాలము సంతాన కళాశాలకొరకు వినియోగింపదగునని నేను నిశ్చయించితిని. అపని పూర్తికాగానే మరల వకీలువృత్తిని ప్రారంభింపవలెనయే నేను మొదటినుండియు తలచియుంటిని. ఉద్యమము నందలి వివాదక విభేదకృతుల ప్రతిరోధమున నా కళాశాలా ప్రయత్నము విఫలమైనది. అసహాయోద్యమరహస్యచరిత్ర వికముం దెల్లడైన ప్రకటింపబడినవో నపుడీ విషయముగూడ దేశీయులకు వెల్లడింపబడును. నా కళాశాలా ప్రయత్నము విఫలమైనందున నాస్వభావమునకును నాకుల పూర్వస్నేహ పక్షపాక్షమునకును అనుగుణ మైనదియు నాదృష్టినితను పూర్తిగా ఆకర్షింపజాలినట్టిదియు నగు మరియొకపని ఏదియును నాకు కనబడలేదు. వాగ్దానమిదిగల వత్సరాంతమునకును నేను వేచియుంటిని. దేశీయమహాజనసభ (1921 డిశంబరులో) జరుగవలసినసమయము చేరువకు వచ్చినందున బహిష్కరణవిధానము నిష్ఫలమని గ్రహించి ఉద్యమమునందు విభేదములు కలిగి అది అంతరింపజేయునట్లు దానిని కాపాడుటకు క్రొత్తమార్పులుగకకక పరిశీలించిరి. అయిటవలన ఆమార్పునుగూర్చి ప్రజలకు నచ్చుటలును వానిలోనుండి రెచేయదగునని మేము కొందరము నిశ్చయించితిమి. మేము కొంతపని నావిషయమున చేసితిమిగాని దురదృష్టముచే మాప్రయత్నము సాగలేదు. చివరకు 1921 కాంగ్రెసులో విధానమును మార్పుటనుగూర్చిన ప్రయత్నములో నిరర్థకమగు కొంత సమాధానము కుదిరినది. పాఠశాలలను, కళాశాలలను, న్యాయస్థానములను బహిష్కరించు విషయమునకు ప్రాధాన్యమివ్వబడుట కంగీకరింపబడెను. న్యాయస్థానములను కాసనసభలను బహిష్కరించుటవలన నెట్టి లాభమును కలుగదను నమ్మకము నా కిప్పుడు మరింతగాఘమైనది. వానిని బహిష్కరించుటవలన మనకు మరింత అనర్థకమే కలుగును. అందులకు కారణములను నేను వెక్కుసాగులు వివరించి యే యున్నాను. అసహాయోద్యమ విధానమున బహిష్కరణ విధానము కేవలము నిరుపయోగమున నమ్మకము నానాటికి నాకు చాల ప్రబలమైనది. దీనిని గూర్చి చాల యోచనచేసి యీ బహిష్కరణము కూడదను నా ఆభిప్రాయమును స్పష్టపరుచుటకు వకీలువృత్తిని మరల ప్రారంభించుటయే మంచిసాధన మని నేను నిశ్చయించితిని. అందువలన నాకు కలుగు ఫలితము నేనెరుగుదును. నాకధికమగు నిందయును ప్రతిక్షాతయును దేశమున కలుగునని నేనెరుగుదును. నాలాభము కొరకును దేశలాభముకొరకును నేనిట్లుచేయుట యుక్తమని నాకు గట్టిసమ్మతము కలుగుటచే నేనట్లు చేసితిని. నిర్బంధ నిర్వాహకారత్వమున కాలము వృథాపరుచుటగాని నాస్వభావాభిరుచులకు సరిపడనిపనులలో దిగుటగాని నేను సమ్మతించుట. ఇంట్లో తమ అబుబిడ్డలు తిండిలేక మాడుచుండ నిష్క్రమించుకొను విధానమును పట్టుకొని నిర్వాహకారముగ కాలము గడుపుటయే దేశభక్తియను దుర్మమకు పాలు ధీరులగు భారత పుత్రులు పలువురు నిరర్థకులగుచుండుట గూడ నాకు చాల కష్టముగా నున్నది. కాసన సభల నుపయోగించినవో మనము దేశమునందు దేశభక్తి భావమును కలిగించి నిలుపుకొనుట కవకాశము కలదని నాకు నమ్మకము కలదు. ఇప్పుడు దూరదృష్టిగల నిరంకుశాధికారులు జాతీయోద్యమమును దుర్బల మొనరించుటకు కాసనసభలను సాధనములుగా చేసికొని యుండుటగూడ నాకు చాల కష్టముగా నున్నది. ఇట్టిభావములతో నేను మరల వకీలువృత్తిని ప్రారంభించితిని. నేను కాంగ్రెసును ప్రతిఘటించితినిని కొన్ని ప్రతికూల వ్రాసెను అట్టి ఆభిప్రాయము నాకెంతమాత్రమునలేదు. నేనేమంత గొప్పవాయకుడనగును. చిన్నప్పటినుండియు భయభక్తులతో పెరిగితినిగాన కాంగ్రెసుతో ప్రతిఘటించుటకుంటి ఘనకార్యములకు నే నశక్తుడను. నేను కాంగ్రెసుసభ్యత్వము వదలవలెనని ఎన్నడునుతలంపలేదు. నాస్వభావమునకును భావములకును అనుగుణమగు నేపనినై నను దానివలన దేశీయులకేదైన లాభముకలుగు నెడల నేను సంతోషపూర్వకముగ నొసరించుటకు సంసిద్ధుడనని జయకరుగారు వ్రాసిరి.

నాల్గవ గాంధీజీక్షౌదినము

బొంబాయి

పండిత నెహ్రూగారి ప్రసంగము

మరికొన్ని విషయములు

18 వ తేదీని బొంబాయిలో రెండు గొప్పసభలు జరిగినవి. వానిలోనొకటి శ్రీలనభ. పురుషులసభలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి రుప్రసంగించిరి. గాంధీమహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము దేశమున పని సరిగా జరుగలేదు. జరిగినపని మిక్కిలి తక్కువగా నున్నది. దేశీయులు ముందుకేగవలసినది. వారట్లుచేయకుండుటయేగాక చాలవెనుకకు గూడ పోయిరి. వారు సంసిద్ధులు కాలేదనుటకును అవిధేయతను కూడ కనబరచిననుటకును చాలనూచనలుగలవు. వానిలో చారిత్రా దురంతము లొకదృష్టాంతము దేశీయులు నిదానముగ శాంతముగ జగదీయ భావనను మన మహానామకుని గాంధీమహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము ముందు కేగవలెను. లేనిచో గాంధీమహాత్ముడు ఆరేండ్లను చెరసాలలోనే గడపవలసినవృత్తు. ఇప్పటి కయిన దేశీయులందరును ఖద్దరుధరించుటలేదు. ఇట్టి ఆపత్సమయమున దేశీయులు భరతమాత సేవ నుపేక్షించుట పాడి గాదని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నుడిగిరి.

* * *

కలకత్తా అరెస్టులు

ఆర్గురు అసహాయవాదులు

మేజిస్ట్రేటువారిని వదలివేయుట

ఒక జాతీయ పాఠశాలకు భవమును సమకూర్చు నిమిత్తము కలకత్తానగరమున హరిజనులకోడ్డులో జాతీయగీతములను పాడుచు ఊరేగింపును నడిపించినందులకు అరెస్టుచేయబడిన ఆర్గురు (వంగీయులు) అసహాయవాదులను 19 వ తేదీని రాజధాని మేజిస్ట్రేటుకోర్టుకు తీసికొనివచ్చిరి. మేజిస్ట్రేటు వారిని మందలించి వదలివేసెను.

* * *

ఆజ్ఞోల్లంఘనము కూడదు

దయాగంజి మహమ్మదీయులు

డక్కాలో తీర్మానించుట

డక్కాదయాగంజిలో జరిగిన సభకు చాలమంది మహాత్ముదీయులు వచ్చిరి. “ఆజ్ఞోల్లంఘనము అక్రమము. దాని నవలంబించినవో నిరుపేదలును వ్యవసాయకులునగు జనసామాన్యము నకు చాల హాని కలుగును. గాన లోకజ్ఞానములేనిపామరజనులకు లేనిపోని దుర్బోధనలను చేసి వారిచే అక్రమములు చేయింపగూడదని యీ సభవారు రాష్ట్రీయ ఖిలాఫతుసంఘ కార్యదర్శిని కోరుచున్నారు.” అను తీర్మాన ముమోదింపబడెను.

* * *

అధినివేశములలోని భారతీయులు

బొంబాయిలో గొప్పసభ

సర్ దిన్నా మెకెంజీపెట్టిగారి అధ్యక్షత

19 వ తేదీ సాయంత్రము బొంబాయిలో సర్ దిన్నా మెకెంజీ పెట్టిగారి అధ్యక్షత క్రింద మిక్కిలి గొప్పసభ జరిగినది. ఇంపీరియలు ఇండియను సిటిజనుషిపు ‘బొంబాయి రాజధాని’ ‘భారతీయ వాణిజ్య’ బ్రిటిషు యుండియను కలోనియలు వర్తకుల, బొంబాయి ప్రాగైసిపు సంఘములవారు కలసి యీ ఏర్పాటు చేసిరి. చాలమంది ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. అధినివేశములందలి భారతీయుల యిబ్బందులను గూర్చి తీర్మానము లామోదింపబడెను. “మూడవ నేటాలు అర్జి నెన్నను తాత్కాలికముగ గూడ నంగీకరించుట న్యాయముగాదు. అధినివేశముల మంత్రి యుపేక్షకహించుట అనుచితము. కెనియాసమస్యను పరిష్కరించుటలో చాలకాల యాపనము జరుగుచున్నది. భూములను సంపాదించు విషయమున కెనియా భారతీయులు కొసంగబడిన వాగ్దానమునకు భంగము కలిగినది. భారతీయుల కితిరులతో సమానస్వాతంత్ర్యములు కలవను సిద్ధాంతము నకు భిన్నముగా అధినివేశముల దొరతనమువారు తీర్మానముల నామోదింపటచే సామాంజ్యాంతర్య దేశభక్తవార సంబంధ సమ్మేళనసభలలో భారతీయులు పనిచేయజాలరు. దేశీయ కాసనసభ తీర్మానముల నమలుజరుపవలె” నను తీర్మానము లామోదింపబడెను.

సర్దారు మోతీసింగుగారు

ఉద్యోగులు కృపాజీని తీసికొనుట

జలందరు చెరసాలలో నిరాహారము

5 రోజులనుండి నీటినియిన త్రాగకుండుట

కారాగృహలో ఉద్యోగులు తనకృపాజీని తీసికొనరను కారణమున జలందరు చెరసాలలో నిరాహారము చేయుచున్నారు. మరలత్తు నిచ్చిననుగూడ త్రాగలేదని గురుద్వారా ప్రబంధక సంఘము వారు 19 వ తేదీని ప్రకటించిరి.

కృపాజీని నెవ్వరు ప్రయోగించగూడదు

అమృతసరు స్వర్ణశేఖరియమునం దిద్దరు సిక్కులకు గట్టిపోట్లాట జరిగినది. వారిలో నొకడు క్రిందబడి దురాగ్రహమున రెండవవానిని తనకృపాజీతో పొడిచెను. రెండవవానికి ప్రమాదకరమగు గాయము తగులుటచే వానిని వెంటనే వైద్యశాలకుపంపి పొడిచినవాని పోలీసులకు వశపరచితిమి. ఎంత ఆగ్రహకారణము కలిగినను కృపాజీ నెవ్వరును ప్రయోగించ గూడదని మరియొక గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

చెరసాలలవ్యయము తగ్గించుట

5000 మంది ఖైదీలను వదలుట

రాజకీయ ఖైదీలను మాత్రము వదలరు

సంయుక్త రాష్ట్రములలో చెరసాలల వ్యయమును తగ్గించుటకు రాజకీయ శేతములు చేయనివారిని కొద్దికాలపు తీక్షణ మాత్రమే అనుభవించుచున్నవారిని 5000 మందిని వదలి వేయుదురు. శ్యాసకాసవ్యాధిచే బాధపడువారి నందరిని (దీర్ఘ కాలశిక్ష ననుభవించు చున్నవారినిగూడ) వదలివేసెదరు. ఈ రాష్ట్రములలో యిటీవల నిదివరకు మాడుపారు లిటుల హెచ్చుమంది ఖైదీలను వదలిరి. ఇది వాల్తరసారి యని పయనింపటైక వ్రాసినది.

హరిద్వారమున సత్సంగ హామీ

సాధువుల జ్ఞాన్లంఘన మొనర్చుట

మతవిషయకొపన్యాసములనిచ్చుట

సాధువులు మతవిషయమున సుపర్యసించెదమని చెప్పి కేరలము రాజద్రోహమును బోధించుచున్నారని గ న వారు మత విషయకొపన్యాసములనుగూడ నియరాదని హరిద్వారమున మేజిస్ట్రేటు 144 క్రింద ఆజ్ఞాపించెను. సాధువులాయాజ్ఞానలంఘించి ఉపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారని హరిద్వారమున చాల సంక్షోభము కలిగియున్నది (స్వరాజ్య)

పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారు

చెరసాలలో గ్రంథపఠనము

పేటోరెడ్డికు, బ్రెగ్గిసుహాల్ కి మనుషులమైన, తెర్నిరు ట్రావెల్సు, టెనిసుగ్రంథములు, లోకమాన్యని గీతారహస్యము అనుగ్రంథములను చెరసాలలో పండితజవహరలాలు నెహ్రూగారు చదువుచున్నారని క్యాన్సురు వర్తమాను పత్రిక ప్రకటించెను.

మతవిషయములలోగూడ నిరోధము

హిందూ మహమ్మదీయ మతధర్మములు

చెరసాలలో తృప్తికరంపబడుట

రసాలలో హిందువుల యజ్ఞోపవీతములను తీసివేయుచున్నారు. మహమ్మదీయులకు మోకాళ్లమీదికి మార్కమే కచ్చుకొయ్యకరులదుస్తుల నిచ్చుచున్నారు. హిందువుల శవములను ధహింపకుండ నాగపూరు చెరసాలలో పూడ్చివేసిరి. మహమ్మదీయుల శవములను పెట్టెలలో పెట్టుకుండనే పూడ్చివేయుచున్నారు. ఇవి యన్నియును మతవిషయములగు కార్యములని శ్రీమంత్ రాధామోహన గోకులజీగారు భారతమిత్రుల వ్రాసిరి. (స్వరాజ్య)

స్వరాజ్య గీతములు

రాజద్రోహముకేసు

చెన్నపురిలో విచారణ

రెండవముద్రాయ తుమాపణ కోరుట

ఈ కేసులో స్వరాజ్యగీతములను గ్రంథమునకు గ్రంథకర్త గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారును, ప్రకాశకుడు తిరువల్లికేసరియండియను ఏజన్సీ లీకో ప్రొఫ్రయటురు ఆచంట సత్యనారాయణ (బి. ఏ) గారును, ముద్రాపకుడు సి. ఎం. నటేశ మొదల్యారుగారును ముద్రాయాలు. వీరు ముగ్గురినైనను ఇం. పి. కోడు 124 ప్రకారము కేసు చేయబడెను. ఈ కేసువిచారణ 19 వ తేదీ వుదయమున ఎగ్జుకులో ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో జరిగినది.

రెండవముద్రాయ తుమాపణ కోరుట

రెండవముద్రాయ నటేశంమొదల్యారుగారు సంపూర్ణ తుమాపణపత్రమును సమర్పించెను. “చెన్నపురి లింగి పెట్టిపిడిలో నున్న శివగామి ముద్రాశాలలకు నే నొక్కడనే యజమానిని. నాకు తెలుగు బొత్తుగా రాదు. నేను లేనపుడు ఆఫీసుమేనేజరు వి. రామస్వామిశిల్లగారు స్వరాజ్యగీతములను అచ్చువేయుటకు పూనుకొనెను. అత డిప్పుకు ‘డెయిలీ ప్రెస్సు’ పత్రికాలయమునం దుద్యోగిగా నున్నాడు. నా ముద్రాశాలలో యీ గ్రంథము ముద్రింపబడినందులకు నే నెంతయు చింతించుచున్నాను. నేను అసహాయవాదినిగాను, అసలు నాకు రాజకీయసంగతులే తెలియవు. అట్టి నా ముద్రాశాలలో నిట్టి రాజద్రోహగ్రంథము ముద్రింపబడుటకు నా కత్యంతసంతాపము కలిగినది. నేను సంపూర్ణముగ మనఃపూర్వకముగ తుమాపణ కోరుచున్నాను. ఇక ముందు చాల జాగ్రత్తగా నుండెదను. ఈ గ్రంథమును గాని యిట్టి గ్రంథములనుగాని యికముం దెన్నడును ముద్రింపను గాన నా తుమాపణ సంగీకరించి నాపై కేసు రద్దుచేయగోరెదను.” అని యీ ముద్రాయ వ్రాసి యిచ్చెను.

ఫిర్యాదీలనాటవలు

ఫిర్యాదీలపత్రమున పల్లికుప్రాసిక్యూటరు జే. సి. ఆడం గారు వాదించిరి. ఈ కేసు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తైరు పిచ్చిరని ధ్రువపరుచుచు సంతకము ప్రభుత్వకథానకార్యదర్శి అని కార్యదర్శులు కార్యాలయోద్యోగి. ఎం. కే రామస్వామియ్యరుగారు చెప్పెను. పోలీసు కమిషనరుగారి ఆజ్ఞాసారము కేసు కనిపెట్టి కొన్ని ప్రతులను పట్టుకొంటిని కే. గోపాలస్వామయ్యంగారు (సి. వి. డి. పోలీసు యుగస్పెక్టరు) చెప్పెను. రెండవముద్రాయ నటేశంమొదల్యారుగారు యోగ్యులని స్థిరపరుచుటకు అలెనిన్యాసవాది పి. ఎస్. గోపాలస్వామిసాయుడు (బి. ఏ. బి. ఎల్.) గారి సాక్షిని ప్రస్తావించెను.

ఈ స్వరాజ్యగీతములను గ్రంథములో ఆక్షేపణము

లగు భాగములను కేసు యింగ్లీషులో తర్జుమాచేసితిని తెలుగు ట్రాన్సులేటరు బి. సోమసుందరరావు బి. ఎ.-ఎల్. టి.) గారు చెప్పి ఆభాగములను చదివిరి.

మొదటి ముద్రాయ (గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు)

యీ గ్రంథమును చేసెను. అతనిని కేసు మొదట రాజమండ్రిలో చూచితిని. తరువాత 28-11-21 వ తేదీని తెనాలిలో జరిగిన సభ కరడు వచ్చెను. నేను గుంటూరులో రాజకీయసభలో కేగి రిపోర్టుచేసియున్నానని కే శ్రీనివాసరావుగారు (వేలూరు మార్కెటింగు సబు యి. స్పెక్టరు) సాక్ష్యమిచ్చెను.

మూడవ ముద్రాయ ఆచంట సత్యనారాయణగారిని

నే నెరుగుదును. తిరువల్లికేసరియండియను ఏజన్సీ లీకో అను పుస్తకముల పాపు సత్యు పెట్టెను. పోలీసువారు సోదాచూచినపుడు నేను సంతకము చేసితిని జె. కే. రావుగారు చెప్పిరి.

ఈ గ్రంథము రెండవముద్రాయ ముద్రాశాలలో ముద్రింప

బడెను. మూడవముద్రాయ ముద్రింపబడుట ఉత్తరవిచ్చెను. రెండవ ముద్రాయాని నాకునుగూడ తెలుగురాదు. మూడవముద్రాయయే పూవులను దిద్దుకొనెనని వెనక ముద్రాశాలకు మేనేజరుగా నుండి యిప్పుడు డెయిలీ ప్రెస్సులో ఆఫీసులో యద్యోగిగా నున్న రామస్వామిశిల్లగారు చెప్పెను. మూడవముద్రాయ రాజకీయాంధోళకు దని నాకు తెలిసియున్నచో నేను ముద్రించుట కంగీకరించియుండ నని క్రానుపరీక్షలో యీ సాక్షి చెప్పెను.

1-3 ముద్రాయాలు సాక్షులను క్రానుపరీక్ష చేయలేదు.

నేను వ్రాతమూలకముగా ప్లేటుమెంటు నిచ్చెదను కొంత గడు వియ్యనలే నని ఒకటవ ముద్రాయ తెలిపెను. ఇదివర కొక కేసులో ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడిన ఒకటవ ముద్రాయ కడలూరుజయలులో శిక్ష ననుభవించుచున్నాడు. అటుండి పోలీసులు జి. సత్యనారాయణగారి నీ కేసు సందర్భమున చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చిరి. మూడవముద్రాయ తాను ప్లేటుమెంటు నియ్యనని చెప్పెను. 24 వ తేదీకి నాయుదా వేసిరి ఆనాడు ఒకటవముద్రాయ ప్లేటుమెంటు నిచ్చును. (డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు)

శ్రీయుత మొసలికంటి తిరుమల రావుగారు

రాజమండ్రి జయిలునంకి విడుదల

జూలై 22 వ తేదీని జరుగును.

కాకినాడ వాస్తవ్యులను శ్రీయుత మొసలికంటి తిరుమల రావు పంతులుగారి కుమారుడు నగు తిరుమలరావు పంతులుగారు (ఒకమాధ్యయనకుడు) అసహాయోద్యమము నవలంబించి ఆజ్ఞాల్లంఘన మొనరించినందులకు ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను. ఆతడు రాజమండ్రి నెల్లెలుజయిలులో శిక్ష ననుభవించుచున్నాడు. ఆరు నెలలును యీ నెల 22 వ తేదీ కనివారమునాటికి పూర్తియగును. అనాడతని వదలి వేసెదని రాజమండ్రి కాంగ్రెసు వ్రాతపత్రిక ప్రకటించినది.

కడపలో వాగ్గంధనము

144 నెకను

ఇద్దరికి ఆజ్ఞాత్రములు

జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి, మాలానా మాన్యీషజుల్లా సామెలు (వానియంబాడి) గార్లు కడపలో ఏసభలలోను ఉపన్యసించ గూడదని ఆజ్ఞాపింపబడెను. (స్వరాజ్య)

కలకత్తాలో అరెస్టులు

వీధులలో జాతీయగీతములను పాడుట

ఆర్ధరు యువకులను అరెస్టుచేయుట

17 వ తేదీని ఆర్ధరు వంగ యువకులు మదారీపూరు జాతీయపాఠశాలకు ధనమును సమకూర్చుటకు జాతీయగీతములను పాడుచు వీధుల వెంటపోవుచుండ హరిసమరోడులో వారిని అరెస్టుచేసిరి. మీరు మార్గనిరోధము చేయగూడ దని సార్వెంటు చెప్పినను వారు విసనందున వారిని అరెస్టుచేసి పోలీసు కమిషనరువద్దకు తీసికొనిపోగా ఆతడు వారిని జామీనుమీద వదలెదననెను. ఇద్దరుమాత్రము జామీను నిచ్చిరి. తక్కినవలగురిని చెరసాల కంపిరి.

సర్ ఆబ్దు రహింగారు

చెరసాలల పరీశీలనమును వదలుట

అమృతబజారు పత్రిక

“నే నెపుడు ప్రభుత్వ కార్యసంఘసభలో (ఎక్జి క్యుటివు కాన్ఫిరెన్సు) ఏమి చూచిందనను సర్ హెన్రీవీలరు, కేరు, బరద్వాను మహారాజా మహారాజాధిరాజ విజయచంద్రుగార్లు ముగ్గురును ప్రతిపాలు రగుచుందురు. రాజకీయ ఖైదీలను కొరడాలతో కొట్టుగూడదని కేసుచేసిన మారచనుగూడ వా రంగీకరింపలేదు. నా కార్యదర్శియందుగా గవర్నరుకడకేగి స్వయముగా నూచనలు చేయించుకుని యొకసారి తనమిత్రునితో సర్ ఆబ్దుర రహింగారు చెప్పిరి మే మెరుగుచుమని వకుమతి ప్రకటించినది. ద్వంద్వ (డయర్లీ) పరిపాలన మొంత బాగుగా జరుగుచున్నది? పరిపూర్ణ ఏకరాజపరిపాలనముకంటె కొంచెమైన మేలుగాలేదు. సమగ్రనిరంకుభాధికారముకంటెను అధమముగా నున్నది.

రాయబహదరు వైకుంఠనాథనేనుగారు

కలకత్తాలో స్మారకసభ

క్రీ. రీ. శేషులగు రాయబహదరు వైకుంఠన

గారిని స్మరించుటకు 18 వ తేదీని కలకత్తాలో ద్రనాథవెస్ట్ గారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగిన అకులతోప ముకర్జీ, మా. పి. సి. మిత్ర, డి. గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు పెక్కుమంది గారు 40 ఏండ్ల క్రితము రాజకీయములంద న్యమును ప్రారంభ మగువరకును కాంగ్రెస్ లో అనీలీపెంటుగారి అధ్యక్షత భకు సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు న్యాయవాదిగను, కానసభ్యు ర్లు అధ్యక్షుడుగను నున్నారను నెలకొల్పెను

ఆంధ్రపత్రిక

1922 సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది

గురువారము

మద్రాసు రాష్ట్రపు

చెఱసాలలు

చెన్నపురి రాష్ట్రపు 1921 సంవత్సరపు చెఱసాలల నివేదికను జరుపుటవలన నింతవరకును జనులకు చెలియని క్రొత్తసంగతు లేవియును బయటపడవు. డెబ్బదియైదుపుటల నివేదికయందు చాల భాగము లెక్కులలోను నధికారసిద్ధాంతములలోను నిండియున్నది. జెయిలు కమిటీవారు చేసిన సలహాలు విశేషముగ చెఱసాలల పరిపాలనమునందాచరణమునకు జెట్టియుండలేదు. గత సంవత్సరమునందు భారతభూమియందు దంతటను వలె మద్రాసు రాష్ట్రమునందును సహాయోద్యమము నిర్బంధితులసంఖ్యను వృద్ధిచేసినది. అసహాయోద్యమాలంబనమువలన నెందరు జెయిలుకు పోయినది యను నిర్ణయించుటకు నివేదికమునందాధారములు లేవు. నేరములు శిక్షాస్ఫూర్తిశీర్షికక్రిందను శిక్షావిధానస్ఫూర్తిశీర్షికక్రిందను విభజించి చేర్చబడినవి. నిరుడు ఖైదీలసంఖ్య మద్రాసు రాష్ట్రమునందు పెరుగుటకు మోపలాతిరుగుబాటును అసహాయోద్యమమును గారణము లని నివేదికము చెలుపుచున్నది. చెఱసాలలందు 1920 సంవత్సరాంతమునకు 15,459 ఖైదీలుండిరి. గతసంవత్సరమునందు 1,17,424 ఖైదీలు విడుదలయైనను 1,22,837 క్రొత్తఖైదీలు చేరిరి. సంవత్సరాంతమునకు 20872 ఖైదీలు గలరు. 5423 మంది మోచ్చిరి. నేరములను శీర్షికలక్రిందను విభజించినపుడు 542 నేరములు హత్యలకును హత్యప్రయత్నములకును, 2967 శాంతిసంరక్షణమునకును 9469 ఇతరశాసనాతిక్రమణమునకును జెందుచున్నవి. శాంతిసంరక్షణ శీర్షికక్రిందను నేరములు 540 నుండి 2937 నకు పెరిగినవి. ఈ వృద్ధికి గారణము రాజకీయాందోళనమని నివేదికము చెలుపుచున్నది. ఇతర శాసనాతిక్రమణము క్రిందను నేరములు 8272 నుండి 9469 కి పెరిగినవి. ఈ యంతెలవలనను రాజకీయమైన నేరములకు మద్రాసు రాష్ట్రమునందు 2500 మందియైనను దండింపబడినటు లూహింపదగియున్నది. ఒక రాష్ట్రమునందె యింతమంది రాజకీయమైన నేరములకు శిక్షితులుండగను రాజకీయమైన నేరములకు 5000 మంది మాత్రమే దండింపబడినటులు సహాయము త్రి చెప్పుట మిశ్రయని సుస్థమగుచున్నది. మద్రాసు రాష్ట్రనివేదికయందు పూచికత్తు నేరముల యభివృద్ధికి రాజ్యాంగాందోళనము గారణమని తెలుపబడినది. ఈవిషయమును చెఱసాలల యధికారియును కార్యదర్శి ఆర్. రామచంద్రరావు గారును సంగీకరించుచున్నారు. సహాయముత్రి ఈవిషయమును దాచదలచినను సత్యము దాగదు. శిక్షితులందు విద్యావంతులసంఖ్య పెరుగుటయును దీనికి నిదర్శనముగ నున్నది.

గత సంవత్సరమునందు ఖైదీల సంఖ్య వృద్ధియగుటవలనను చెఱసాలలందు చాలినంత స్థలము లేకుండెను. కోయంబత్తూరునందు 3031, రాజమహేంద్రవరమునందు 2669, వెల్లూరునందు

2911, బళ్లారియందు 3877, ఖైదీలుంచబడిరి. దండన పరిమితి సామాన్యముగ తగినను దండన భోజనపు సంఖ్య పెరిగినది. వెల్లూరునందు 765, బళ్లారియందు 591, రాజమహేంద్రవరమునందు 510, దండనములు వృద్ధియైనవి. ఈవృద్ధి అసహాయోద్యమదండితులవలననే వృద్ధియైనటు లూహింపవలసియున్నది. కొరడాదెబ్బల విషయమై జెయిలులయధికారి దెలిపినభావము కూరముగనున్నది. జెయిలు కమిటీ కొరడాదెబ్బల శిక్షను తిరుగుబాటునకు మాత్రము ప్రయోగింపవలయునని నిర్ణయించినది. జెయిలులయధికారి పని జేయక నిరాకరించెడి వారలకు కొరడాదెబ్బల గౌరవమని తెలుపుచున్నాడు. ఈయన కధికారప్రతిభయును గుణపాఠము గావలయును గాని మానవధర్మ మవసరము లేదు. గతసంవత్సరమునందు ఖైదీలసంఖ్య పెరిగినను దుస్తులవ్యయము రూ 90,067 నుండి రూ 81,470 లకు తగ్గినది. భోజనపు ఖర్చు రూ 10,99,732 నుండి రూ 9,59,029 లకు తగ్గినది. తలకు సగుటునను ఏడాదికి రూ 61-5-5 లు వ్యయమైనది. ఈ కలెక్రకాలమునందు నెలకు రూ 5-0-0 ల క్లెట్టి భోజనము వచ్చుచో వ్యాఖ్యాన మనవసరము. ఈ మొత్తమునందైనను ఖైదీలకు జేరక నెంతమాయమగునె జెయిలు రహస్యముల నెరిగినవారు తెలుపగలరు. ఖైదీల సామాన్య రోగ్యము సంతృప్తికరముగ నున్నను బళ్లారియందు 52, రాజమహేంద్రవరమునందు 39, విశాఖపట్టణమునందు 17, కోయంబత్తూరునందు 25 మంది చనిపోయిరి. వంటకు భోజనమునకు నీటికి పాముఖానాకు కొన్ని సమస్యలుగను గల్పించినటులు నివేదికము చెలుపుచున్నను నీవిషయములు మిగుల సంతృప్తికరములుగ నున్న పని చెఱసాలల కష్టముల ననుభవించినవారు తెలుపుచున్నారు. రాజమహేంద్రవరమునందలి నూతినిరు రోగములకు గారణమని తెలుపుచున్నారు. వెంటనే జీవనాధారములైన భోజన పానీయ వస్తువులందును పాయిఖానాలందును సదుపాయములను గల్పింపవలయును. జెయిలునందు 1002 వార్డరులు 100 రక్షకభటులు గలరు. వీరికి 1587 దండనములు విధింపబడినవి. ఈ తరగతి వార్డరులు దేశభక్తుల చెఱసాలజీవితములను నియమించునపుడు చెఱసాలలస్థితిని వర్ణింపవలసిన యవసరము గలుగదు. గత సంవత్సరమునందు ఖైదీలు రూ 3,43,798 లను గడించిరి. చెఱసాలలకు గాను రూ 15,87,631 లు వ్యయమైనవి. చెఱసాలల యధికారి ప్రకటించిన నివేదిక మంతయును పరిపాలియైన పాలన పాడుచున్నది. చెఱసాలల జీవితమునందు దుదయించిన నవజీవనోదయమును చెలుపుట కధికారులు సాహసింప లేదు.

అసహాయోద్యమము చెఱసాలల జీవితమునందు మార్పులను గలుగజేసినది. దేశభక్తులందరును శ్రీకృష్ణజన్మస్థానముల నలంకరించుచున్నపుడధికారుల దౌర్జన్యములు వెనుకబడవలసి వచ్చినది. సామాన్యపు నేరస్తులకు సయిత మనవసరముగ వారు పడెడి బాధలు దుస్సహము లైనవి. అధికారులు వారిదౌర్జన్యమును తగ్గించుట యవసరమైనది. ఈ విషయము లేవియును చెఱసాలల నివేదికమునందు గోచరముగావు. శ్రీయత రాజగోపాలాచార్యులు వీరరాఘవామి రామచంద్రరావు గారులు ప్రకటించిన లేఖలు చెఱసాలల గుప్తజీవనమును విశేషము చేయుచున్నవి. దేశసేవకుల బంధనమువలనను చెఱసాలల సంస్కరణము గలుగుటయును విశేషముగ నుండగలదు. చెఱసాలల లోటుపాటులను యథార్థముగ దెలిపి ఖైదీలజీవితములు ధర్మప్రదములుగ నుండుటకు దగినటులు చెఱసాలలనివేదికములను ప్రచురించుట ప్రయోజనకరము.

జర్మనుల నష్టపూరణములు

— ౧౦౦ —

చైతన్యపదమైన జాతికి కష్టపరంపరలు సంప్రాప్తమైనను విలయము గలుగదు. కష్టపరంపరలు జాతీయచైతన్యమును కుద్యేగమును గలిగించుచు సంతర్గతమైన జాతీయశక్తిని బహిర్గతము చేయుచుండును. అవసరమునుబట్టి సర్వశక్తులను వినియోగించి శుభస్థితిని బడయుట జీవస్వభావము. పరిజ్ఞానము గల మానవులకును నీశక్తి సహజముగ గలుగుచున్నది. లోకమంతయును నాశాబద్ధమై పురోగమనమును జేయుచున్నది. ప్రాణావసానసమయమునందు సయితము మహత్తరమైన యాశ మహాద్యేగమును గలుగజేయుచుండును. నిరాశను జెంది చెతులను జోడించుకొని కూరుచున్నపుడు జీవయాత్ర దుర్భరమై శుభస్థితి కనకాశములు పోవును. జర్మనులకు గత సంక్రామమునందు మహాపరాజయము గలిగినను జర్మనుల చైతన్యము బహుముఖముల బహిర్గతం బగుచు పరాగులకు భయకంపములను గలుగజేయుచున్నది. పరాసులు జర్మనులను సకలవిధములను నిర్బంధించి తలయెత్తుటకు వీలులేనటులుచేసి నష్టపూరణద్రవ్యమును గైకొనుటకు జూచుచున్నారు. జర్మనులు నష్టపూరణములను సమకూర్చుటకు వాయిదాను గోరుచున్నారు. వాయిదానిచ్చిన నేమిచేటుమూడునోయని పరాసులకు భయము గలుగుచున్నది. జర్మనులకోరికలందు పరాసుల కంతరార్థములు గనుపించుచుండును. సరళస్వభావము గనుపించుచుండును. పరాసులను బహువిధములను పీడించిన జర్మనులపట్ల పరాసులకు విశ్వాసము గలుగకపోవుట సహజము. కాని విశ్వాసములేకను చేయగలదేదియును లేదు. ఇట్టి పరిస్థితులందు యూరపుఖండమునకు గాని జర్మనికి గాని ప్రాన్యనకుగాని సుఖము శాంతి గలుగ నేరవు. జర్మనులు జలై వాయిదాసామ్మరు 3,20,00,000 బంగారు మార్కులను 15 వ తేదిని సమర్పించిరి. వ్యక్తులకు నష్టపూరణము చేయజాల రని యును సామ్మరు లేదనియు ముందు చెల్లింపవలసిన వాయిదాలకు గడువు గావలయుననియును జర్మను రాయబారి గోరెను. పరాసు ప్రభుత్వము జర్మనులు జలై 20 వ తేది తరువాతను నష్టపూరణములను నాణెముల రూపమున గాకపోయినను సామగ్రిరూపమున నైనను చెల్లింపవలయు నని యును జర్మనికి వాయిదాలను చెల్లించుటకు బొత్తుగ శక్తిలేదని రుజువు గానంతవరకును గడువు నిచ్చుటకు వీలులేదనియును తెలిపినది. జర్మనులు వాయిదాలను చెల్లించుటకు నిరాకరించిన పక్షమునను కఠినచర్యల నవలంబించుటకు మిత్రమండలిని గోరుచున్నది.

పరమకష్టముల ననుభవించిన తరువాతను విజయమును బడసిన ప్రాన్యన కేమి చేయవలసినది యును లోచకున్నది. జర్మనులను భయపెట్టుటకు బ్రిటిషుప్రభుత్వ సహాయము లేకను ప్రాన్యనకు శక్తిలేకున్నది. సంపూర్ణముగ నిర్బంధించినపుడు ప్రయోజనము గలుగ దని తెలిసియున్నది. యూరపుఖండముయొక్క ఆర్థికస్థితికి జర్మను పరిశ్రమలు ముఖ్యాధారములుగ నున్నవి. లోహపరిశ్రమయందును రంగులపరిశ్రమ యందును యంత్రముల పరిశ్రమయందును జర్మనుల పోటికి యూరపురాజ్యములు నిలువజాల కున్నవి. గతసంవత్సరమునందు జర్మనులు 11,31,000 టన్నుల యోడలను గట్టగలిగిరి. ఓడల నిర్మాణమునందు జర్మనికి మొదటి స్థానము గలిగినది. జర్మనుల వ్యాపారము వలనను లాభమును బొందగల బ్రిటిషు రాజ్యము ప్రస్తుత విమోక్షన తొలగించుటకు బ్రయత్నించుట

యచితముగ నున్నది. ప్రాన్ను గ్రేటుబిటనున కయవలసిన ద్రవ్యమునుండి జర్మని ప్రాన్నున కీయ వలసిన ద్రవ్యమును తీసివేయుటకును జర్మని గ్రేటు బిటనున కిచ్చుటకును ఆంగ్ల మంత్రవర్ణము ప్రతిపాదించినది. ఈ ప్రతిపాదనము కొంతవరకు పరాసుల సమ్మతిని బడయు ననుటకు సూచి నలు గలవు యూరపు ఖండమునందును స్వదేశ మునందును శాంతి స్థాపిత మగుటకు ప్రాన్ను గతమును మఱచి ఆగతమునకు సాధుమార్గము నను గ్రేటుబిటను జర్మనులతో సమాధానమును జేసికొనవలసియున్నది. ఆర్థికపండితుడు నప్టపూరణ ద్రవ్యము నిర్ణయించుటయును జర్మనికి నష్టము బెట్టుటయును తరణోపాయమని తెలుపుచున్నాడు. ఈ యుపాయము నవలంబించిన వాయిదా యనవ సరమని తెలుపుచున్నాడు. పన్నులకు పెరచి జర్మ నులు 25,00,00,000 సవరనుల నితరరాజ్యము లందు దాచుకొనినటులు డి. చౌరెగారు తెలుపు చున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులందు ప్రాన్నునకు శాంత మవసరముగ నున్నది. మహాజాతులకు సయితము బాహుబలమును జూచుకొని విట్టవీగల కాలము పోయినది. లోక మంతయును ప్రాన్నుకష్టములకు సానుభూతిని గలిగియున్నను మొండిపట్టున కస హ్యపడుచున్నది. ప్రాన్ను తన శాంతిని లోకశాంతికిని జర్మనులపట్ల సకలవిషయములందును నూతన సితిని బూని పరస్పరవిశ్వాసమును బెంపొందింప వలసియున్నది.

నానాజాతినమావేశము

లండనునందు నానాజాతినమితి గూడినది. ప్రజలపక్షమున కనుకూలముగ సమస్యలను నిర్ణయించినది. సంరక్షకదేశముల స్థితి యథా ప్రకారముగ నుంచబడినది. నోరుతేని ఆఫ్రికా దేశముల స్థితిని విచారించవలసిన యవసరము లేదు. పలస్తీనుదేశస్థితిని అమెరికా ఇంగ్లాండు లామోదించినవి. పలస్తీను స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నను జాతినమితి ఆంగ్లరక్షణమును స్థిరము చేసినది. మెసపొటేమియా విషయమై ఇంగ్లాండు నకును అమెరికాకును భేదాభిప్రాయములు గలిగినవి. విషయనిర్ధారణ మాపుదల చేయబడి నది. శ్రీల విక్రయమును వల్లమందు విక్రయ మును మద్యవిక్రయమును నాపుటకును రుష్యా డొమనివారణమును జేయుటకును సాధనములు చర్చింపబడినవి. జపానుప్రతినిధి వారి సంరక్షక దేశములందు మద్యపానము సంపూర్ణముగ నిషే ధింపబడినదని తెలిపెను. తెల్లవారి కీ తెగువయై ననులేదు. దృష్టియంతయును ధనార్జనము మీధనండును. నానా జాతినమితి ప్రతి పాదించిన సిద్ధాంతములకును చేయగల కార్యము లకును సంబంధ మతిస్వల్పముగ నున్నది. శాంతి స్థాపన ప్రయత్నములకును స్వార్థమునకును సంబంధ బాంధవ్యములు గలుగవు.

బిరుద ములతీర్థానము - మంత్రి విజయము

లాయిడు జార్జి గారి మహాతంత్రము విజయము నొందినది. బిరుదములనిచ్చునపుడు మంత్రి రాయలు కృతజ్ఞతాయాలోచనలను బొందునని నమ్మించి ప్రతి పక్షుల ఘోషను నిలువగలిగెను. వచ్చేలుజినోవా లందు గనుపరచిన నైపుణ్యమునె ఈవిషయమునం దునుమంత్రి చూపగలిగెను. లాయిడు జార్జి గారికిని సయ్య క్షమునకును నన్యోన్య సహాయ మవసర ముగ నున్నపుడు సయ్యక్తవాదు లారంభశూర త్వులును జూపినను కార్యమువచ్చినపుడు లాయిడు జార్జి గారిని విడువజాలరు. ఈ ప్రతిపాదనమునకు

భిమానము విశేషమైనది. అయినను స్వపక్షమునకు వేలసవరనుల నిచ్చినవారిని సమర్థించుట మంత్రుల ధర్మము. తీర్మానము తీవ్రసంభాషణములందు మునిగిపోయినది. లాయిడుజార్జి గారికి విజయము గలిగినది. ఈ సంవత్సరాంతమువరకును మంత్రివర్గ మునకు భయము లేదని ఆంగ్ల హృదయము నెరి గినవా రూహించుచున్నారు.

నూతనశాస్త్ర పరిశోధనము

కన్నీటియందు అమృతప్రాయమైన జీవబిందు వులు గలవని యొక ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుడు కనిపెట్టెను. ఆజీవించువుల నొక గొట్టమునం దుంచి లక్షల కొలది విషజీవకణములను గొట్టమునందు జేర్చినను విషకణములు తక్షణమే నాశనమును బొందినవట. శరీరేంద్రియములం దేయేభాగములం దేమహత్వము గలదో, వైద్యశాస్త్రజ్ఞులకు సయితము తెలియదు గదా! దోషజ్వరము గలిగినపుడు కంటికి కలికము వేయుటవలన నీయమృతబిందువులు ఒపిర్గతములై విషకణములను సంహరించు నని యూహించవలసి యున్నది. భగవద్భక్తులు భక్తిపరవశు లైనపుడు వెడలెడి యానందభాష్యములం దీయమృతబిందు వులు వెలువడు నని యూహించవలెను. నామాన్య మైన ఆర్యసాంప్రదాయములందు గూఢముగ యోగసిద్ధి తేర్పడియున్న విధమును నవినశాస్త్ర పరిశోధనలు రుజువుచేయుచున్నవి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు - ఛైదీలు

చెఱసాలలందు చాలినంతస్థలము లేకుండుటం జేసి సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వము 5000 ఛైదీలను వెంటనే విడుదలచేయుటకు నిర్ణయించినటులు తెలి యుచున్నది. విడుదలయగువారియందు క్షయరోగ గ్రస్తులను చేర్చుట భావ్యముగ నున్నది. రాజకీయ నేరములకు దండింపబడినవారిని మాత్రము విడు దలజేయరు. వారును విడుదలను కోరరు. రాజకీయ దోషుల నిర్వచనము సహాయమంత్రికిని సంయుక్త రాష్ట్ర పాలకులకును సమానముగనుండు నేమో యధికారప్రకాశకులు తెలుపుట సమంజసము.

సమైక్యతలు - ఉపభృతులు

రైలులందు సమైక్య కట్టినవారికి కొలువునకు భంగమును గలిగి ఉపభృతి పోవునను నియమ మింతవరకును గలదు. ఆ నియమమును గవర్నరు జనరలు హిందూదేశపు మంత్రితో సంప్రతించి రద్దుచేయించెను. ఈవిర్వాటువలనను వెనుకటిసమైక్య కట్టులకు గూడ రైలుపనివాండ్ర కుపభృతి సమ కూడగలదు. ఇతరసంస్థాపనలను ప్రభుత్వమార్గ ము నవలంబించి కార్మికుల స్వాతంత్ర్యసాఖ్యము లను రక్షించుట ధర్మము.

తిరుచనాపల్లి నుండి పటాలమునా కేరన మహావృద్ధియ యుక్తుడొకడు జ్వరరీతితో మృతినొందెను.

వైమానికుడు మేజరు బ్లాక్ గారు 18 తేదీని బందరు బాను జేరిరి.

డిప్టీ కలెక్టర్ బోర్డర్ లిలుచర్చ ఆపబడనుండుటచే సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభ అక్టోబరువరకు ఆపుజేయబడినది.

రాజమండ్రి హితకారిణి సమాజసభ్యులు శ్రీ పీఠికాపురా ధీమనకు మహారాజ బిరుదము లభించినందుకు సంతసించు తమ స్వాగతప్రత్యుపకారము శ్రీవారికి సర్పించిరి.

బోధా సంస్థానములో దాదీరాష్ట్రవాసులు 1 1/2 సంక త్వరములనుండి 30 దొంగతనములు జరిగినవనియు 2 లక్షల రూ ప్యముల విలువగల సాత్తు పోయెదనియు చాలమంది ప్రాణము

స్థానిక వార్తలు

హైకోర్టు సెషన్సు విచారణ:—ఆగస్టు నెల 8 వ తేదీ మంగళవారము హైకోర్టు సెషన్సు కేసుల విచారణ ప్రారం భమగును.

సినిమెటోగ్రాఫుభార్య:—వి. తిరుమలే పిల్లగారికి బడులు సినిమెటోగ్రాఫు ఫీలమును పరిశీలించు బోర్డునందు కె. సి. దేశికాచారి గారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

చీరాల మునిసిపాలిటీ:—ఈ నెల 16 వ తేదీన రావుల నుబ్బారావుపంతులుగారు చీరాల మునిసిపలు సంఘపు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి యీ వారపు ఫోర్టు నెంటువార్జి గజెటునందు ప్రకటింపబడినది.

చెన్నపురి శాసనసభ:—ఈసభ ఆగస్టు నెల 15 వ తేదీన సమావేశ మగునని ముందు ప్రకటింపబడెను. ఆగస్టు నెల లో కాక సెప్టెంబరుమాసములో ఈసభ సమావేశపడుట గవర్నరు గారు తీర్మానించినది తెలియుచున్నది. శాసన సభ అధ్యక్షులు భారతదేశమునకు తిరిగి వచ్చుకేదని అనుసరించి సభ సమావేశ మగు తేదీ నిర్ణయింపబడును.

బ్రిటిషు మ్యూజియము:—బ్రిటిషు మ్యూజియ మునకు బహుమతిగ పుస్తకముల నియ్యదలచుకొనిన గ్రంథకర్తలం యొకరిదిబిరువామాకు పుస్తకములు పంపిన అవి ఇంగ్లాండునకు పంపబడునని పుస్తకములు ప్రకటనాద్యోగి ప్రకటించుచున్నా రు:—బ్రిటిషుమ్యూజియము బ్రస్టిలు, కేట్ ఆఫ్ రిజిస్ట్రారు ఆఫ్ బుక్స్ మద్రాసు.

బెజవాడలో పోలీసులు తనిఖీచేయుట

19 తేదీని బెజవాడ గవర్నరు పేటలో నున్న తురుమెళ్ల వెంకటసుబ్బారావుగారి బససు వారి స్వదేశపు పుస్తకాల పోలీసు సర్కిల్ ఇ న స్పెక్టరు ను జక్కింగుహామపేట పోలీసు స్టేషన్ గుబుబునస్పెక్టరును, 5, 6 గురు పోలీసులును 2 గంటల కాలము సోదాచూచినట్లును వారిబసనుండి ప్రతిపుస్తకమునకు 25 ప్రతుల చొప్పునను పాపునుండి 4 పటములను పోలీసు వారు తీసికొనిపోయియున్న, ఈతనిఖీ “స్వరాజ్యగీతముల” పుస్తకసందర్భముననియ, ఆజేమియ దొరకలేదనియు ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఆముదము - నూనె-పరీక్ష

(ప్రభుత్వప్రకటనము) ఇదివరలో ప్రభుత్వమువారు ఆముదమునున్న కొబ్బరి నూనెనున్న కంటెనీరువారు పంపువానిని పరీక్షాధ్యక్షుగ నున్న వాయని పరీక్షించుటకు దేమియును దబ్బు పుచ్చుకొనకుండనే చేయవలసినదిగ కమిషలు యెగ్జామినేటరు తీర్మానముజేరిరి. ఇక్కడికి రెండు కత్తెరములనుండి 3 మాసములే పరీక్షకు వచ్చుటచే వర్తకమునకు పరీక్షాధ్యక్షుగ నున్నవాయని పరీక్ష యవసరము లేదనియ, మామూలుగ కొరకును దబ్బుపుచ్చుకొనియే పరీక్ష జేయవచ్చుననియు దెబ్బతా అయిటరు ప్రభుత్వమువారు రంగీక రించిరి.

అఖిలభారతి ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షాఫలికములు

ఆయుర్వేదాచార్య పరీక్ష

3 తరగతి:— 1, 3, 4
ఆయుర్వేదవిద్యారదపరీక్ష
1 క్లాసు, 32, 75, 110, 111,
2 క్లాసు, 33, 112, 130.
3 క్లాసు, 23, 30, 31, 38, 40, 51, 60, 61, 78,
79, 80, 81, 82, 83, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 99, 100,
113, 117, 118, 119, 126, 127, 132, 133, 134.

భిషక్ పరీక్ష

2 క్లాసు, 281, 282.
3 క్లాసు, 160, 165, 167, 169, 170, 173, 176,
177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 191, 192,
194, 198, 199, 200, 202, 206, 207, 208, 209, 210,
112, 217, 222, 224, 233, 248, 249, 250, 266, 267,
268, 277, 283, 284, 289, 291, 299, 300, 304, 305.

విదేశ వార్తలు

బిరుదముల వివాదము

పార్లమెంటులందుచర్చ

రాయలుకు మిషనును నియమించుట

లండను, జూలై 18:— బిరుదముల నొసగు విధానమును గురించి గతదినము కామన్సు సభయందును ప్రజల సభయందును చర్చ జరిగెను.

ఇకమిద, బిరుదముల నొసగు వారి నామములను ప్రధాన మంత్రి సూచించుననియు వానిని గురించి విచారించుట కొకరా యలు కమిషను నియమింపబడుననియు ప్రధానమంత్రి తెలిపెను. తమ పరిపాలనయందు నమ్మకము గలదియు లేనిదియు సీతీర్వాస మువలననే దేలవలెనని లాయడుజార్జి గారు తెలిపిరి. కాని ప్రజల సభయందు ఈ తీర్మానమునుగురించి మామూలుగ ప్రసంగించిరి. ప్రభులసభయందు తీర్మాన ముపసంహరించు కొనబడెను.

కామన్సుభయం దుపపాదకులును ఆమోదకుడును, ఇది వర కేయబడిన బిరుదములనుగురించి తిరిగి విచారణ జెట్టుట దమ యుద్దేశము గాదని తెలిపిరి.

చర్చ

బ్రిటేడియరు జేనరలు పేజీకాపు గారిట్లు తెలిపిరి. ఒక వైపున సంగ్రామము దోసర్చిన నేరట్లుగాను కీ॥ శే॥ హెన్రీ విల్సన్ గారికి బాంబులు బిరుదము నొసగుచు ప్రధానమంత్రి అదే సమయమున సంగ్రామ కాలమున ఆహారపదార్థముల నమిత ముగ నిలవజేసికొనినందులకు, క్షేమింపబడిన కొందరకు కూడ నా బిరుదముల నొసంగవలెనని సూచించెను. వారిపేకల దెల్ప ను. కాని రాయలు కమిషను యెదుట సాక్ష్య మిచ్చెదను.

వారిగు ప్రభువును గురించి మేక్ నెయిలుగారు నడిపిరి. సంగ్రామసమయమున విమానములను నిర్మించుటవలనను, ఆ సమ యమున ప్రభుత్వమువారి కల్పాట్టలయం దధికలాభము దీయు టవలనను ఈ ప్రభువు చాలధనికు డాయెను. కాని వారికంపెనీ వాటాదార్ల కీలాభములందు పాలు పంచి ఈ య లేదు. ఫోర్సుప్రభువు కంపెనీవారు, సంగ్రామకాలమున క్షత దేశములలో వ్యాపార మొనర్చురా దను విషయమును గౌరవింప లేదు. అనిమేక్ నెయిలుగారు పిండిరి.

పోర్సుప్రభు పారిశ్రామిక సంఘమును, బొల్షరు విలియ మ్సును కంపెనీయు సంగ్రామసమయమున ప్రభుత్వమునకు చాల సహాయ మొనర్చినందు, సర్ ఆర్థరు బొల్షరుగారు దేశభక్తా గ్రగణ్యుడనియు సర్ ఆర్థరు మెన్జీస్ టెన్ గారు ప్రశంసించిరి.

అనారోగ్యము నుండి స్వస్థులై కామన్సు సభలోనికి వచ్చిన చాంబర్లెనుగారు లేచినపు దుత్సాహము గన్పరపబడెను. వారిగు ప్రభువునుగురించి మేక్ నెయిలుగారు గావించిన యా రోపణలం దెట్టి సత్యమును లేదనియు వారిగు అందు గాలోను కంపెనీవారిని విమాన నిర్మాణమునకు వారిగుప్రభువే ప్రోత్స హించి పని జేయించెననియు, యుద్ధాంగ కార్యాలయము వారు వారిగు ప్రభువునేవను ప్రశంసించిననియు చాంబర్లెనుగారు తెలిపిరి.

రాయలుకమిషనువారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చుటకు గాను వ్యక్తులను బలవంత జెట్టుటవలనయు, ఈవిషయమున నేపిచార జయైన జరిగినయెడల నవి న్యాయస్థానమువారిచేతనే జరుపవలె ననియు చాంబర్లెనుగారు తెలిపిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

జనసంఖ్యయు, వారి ఆర్థికసంబంధము నెక్కువగుటచే గత 40 వత్సరములనుండియు బిరుదములసంఖ్య యధికమగుచుం డుటచే నీ విషయమున నొక విచారణసంఘము నియమించుట ఆవసరమే. (అపహాస్యధ్వనులు) ప్రస్తుతము నూతనవిధముగ దో చుచున్న ఈ బిరుదముల ప్రధానము చాలవరకు ప్రజాధికార ములోనికి గొనివచ్చుటకు ప్రయత్నములు జేయుచుండిరి. గత 20 వత్సరములందు పార్లమెంటునం దిదివర కనేక పర్యాయ ము లీయా రోపణలే చేలవలెననియు లాపసబడెను. ఒకటి రెండుపర్యాయములు మాత్రమే వానికాధారములు లేవనిదెలప బడెను. సంగ్రామము వలన చాలమందికి బిరుదము లొసంగవలసి వచ్చినప్పుడు వారి నామముల జాబితాచాల తీవ్రముగ పరిశీలించబ డెను. ఇదివరకు కల్పే చాల తక్కువ పొరబాటులు మాత్రమే గానించెను. ప్రత్యేకరాజకీయపక్షమువారి కొనర్చిన సేవలకు ఈయబడిన బహుమానము: సంఖ్య చాలతక్కువ. ప్రత్యేకసంఘములను రాజకీయపక్ష నిధికి ధనము నొసంగుటయే

భారత వ్యవహారములు

భారతదేశమున బ్రిటిషుపట్టాలములు

స్టాండింగుకమిటీ నివేదికము

లండను, జూలై 18:— భారతవ్యవహారములను గురించి విచారించుటకు నియమింపబడిన స్టాండింగుసంఘమువారి రెండవ నివేదికము భారతదేశమునందు బ్రిటిషు పట్టాలముల కగు వ్యయ మును గురించి ఇట్లు దెలుపుచున్నది. భారతప్రభుత్వమంత్రి ఈ సంఘమునకు మూడుపర్యాయములు హాజరయ్యెను. ఆ సమ యమున వారిని బాలప్రశ్న లడిగి అందువలనలభ్యమును ఈ సం ఘమువారు పొందిరి. దేశరక్షణకు భంగములేకుండ సెంతవరకు సైనికవ్యయమును తగ్గించవచ్చు ననువిషయమును సంపూర్ణముగ విచారించవలెను. 1922-23 వత్సరనివేదికయందు ప్రభుత్వాదాయము 141 కోట్ల రూప్యములలోను 62 కోట్లు సైనికవ్యయము క్రింద వేయబడెను. 141 కోట్లలోను 182 కోట్ల రూప్యములు మాత్రమే నికర మగు నాదాయము. మిగిలిన 9 కోట్లును లోటుగా నుంచబడెను. 1921-22 సం॥నందు భారత ప్రభుత్వ బ్రిటిషుపట్టాలములకు 16 కోట్ల 81 లక్షలును 1918-14 నందు 7 కోట్లు 82 లక్షలును వెచ్చింపబడెను. 1918-14 కంటె 1921-22 సం॥నందు 6000 సైనికులు తగ్గింపబడినను వ్యయము మాత్రము పెరుగుట ఆశ్చర్యకరము. ఏకాదశములవై నింతవైస్య ము తగ్గింపబడెనో తెలియదు. ఇకమిదమాత్రము ఈ వైస్యమును తగ్గింపజేయరా దని ఈసంఘమువారు బలముగ దెలుపుచుండిరి. జీతములను చాల యధిక మొనర్చుటచే నీవ్యయము పెచ్చిన దనుకొనవచ్చును.

అట్టిటి అసామాన్య పరిస్థితులందు వేరుమార్గము లేక, భారతప్రభుత్వమువారిలో నాలోచింపకయే యుద్ధాంగకాఖ వారు సైనికులజీతము నెక్కువజేసిరి. భారతప్రభుత్వమువారింతట విధి లేక వీరి మార్గమునే యనుసరింపవలసినవచ్చెను. జేనరలు పేజీకాపు గారు భా యందు కొంతవరకు తగ్గింప వీలగునేమో యని విచారించవలెను. ఈ కాఖాధికారుల సంఖ్య 1914 నందు 96 నుండి 1921 నందు 166 వరకు పెచ్చింపబడెను. మొత్తము ఆఫీసుల్లు 1914 నందు 208 నుండి 1921 నందు 278 వరకు పెచ్చింపబడెను. ఇది చాల విశాల మైన విషయమగుటచే నీసంఘమువారు ఈవిషయమున వివరము గా విచారించలేదు. కాని ఈవైపున పార్లమెంటువారును ఇంచి కేపు సంఘము వారును ప్రయత్నింప వచ్చునని మాత్ర మీ సం ఘమువారు సూచించుచుండిరి.

బిరుదముల నొసంగుటకు ప్రధానమునకు అసత్యము. వివిధ కతులనాడుట, బిరుదముల నొసంగవలసినవారి నామము లను నిశ్చయించినప్పుడు వారిలో నెక్కువ పక్షనిధులకు ధనము నొసంగి రో ప్రభుత్వ ము వారికి తెలియదు. ప్రత్యేక పక్షమునకు నేపయ్యెచ్చినందులకు బిరుదముల నొసగుటను రద్దుజేయుటకు పూర్వమే సభవారు బిరుదముల నిచ్చు విధాన మును విపులముగ పరిశీలించవలెను. అట్లు గానియెడల రాజకీయ కల్లోలము వ్యాపించును. బిరుదముల నొసంగుట యందు సార్వ భౌమనికీ సలహానొసగు కార్యమునుండి ప్రధానమంత్రి నుండి ఏ సంఘమును వదలింపబడదు. ఈ విషయమున సార్వభౌమని హక్కిమి యున్నదిగాన ఈవిషయమున ప్రధానమంత్రికి సలహా నొసగుడిట కొకసంఘమును నియమించుటయే యుచితమని ప్రధానమంత్రి తెలిపెను.

ఆ సంఘమువారి సలహా నంగీకరించి తీరదమని వా గ్గాన మొనర్చు బాలని ప్రధానమంత్రి తిరస్కరించెను. చర్చ ముగిసిన తరువాత సర్ రాబర్టుబాల్ఫూరుగారు మేక్ నెయిలుగారి యారో పణకు ప్రత్యుత్తరముగా బొల్షరు విలియమ్సును వర్తక సంఘ ముయొక్క వ్యాపారలెక్కలను కామన్సు సభయందు జదిపెను.

పోర్సుప్రభువుగూడ, మేక్ నెయిలుగారి యారోపణలను గురించి ప్రభులసభయందు తనను సమర్థించుకొనెను. తనకు న్యాయవత్సరములక్రింద ప్రభుబిరుదమొనబడగా దానినితిరస్కరిం చినదినియు, తనవర్తక మంచిది గానియెడల ప్రభుత్వము మరల దనకా బిరుదమిచ్చి యుండవలదనియు నాయన తెలిపెను.

పోర్సుప్రభువు తెలిపినట్లుయన ప్రభుత్వమువారికోర్కెల ననుసరించి ప్రవర్తించినయెడల మేక్ నెయిలుగారు తిరసి అప కారమొనర్చినందు, కామన్సుసభ తెలుపల తిరిగి ఆ ఆరోపణ గావించినయెడల నిజము జేలననియు లార్డుచాన్సలరు నుడిపెను.

విల్సన్ హత్యవిచారణ

నిందితుల నిర్ణయప్రవర్తనము

విల్సన్ హత్యకొరకు మరిచించుటకు గర్హించుచుంటిని.

లండను, జూలై 18:— ఫీల్డ్జుమార్షల్ సర్ హెన్రీవిల్సన్ హత్యకొరకు ఈదినము విచారణకు వచ్చెను. విచారణ మూడు గంటలుమాత్రమే పట్టెను. సాక్ష్యమునందు హంతకుల నిజనామ ములు ఇదివరకు దెలుపబడినవి గాదనియు ఒకని పేరుదెన్ను, రెండవ వానిపేరు ఓనుల్లిగ్స్ అనియు తెలియవచ్చెను. ఈ వివరములు గూడ తెలిసెను. దెన్ను నకు 24 వత్సరములవయస్సు. ఈతను 18వ వత్సరమున సైనికులలోజేరెను. విరిషు గార్డలందు కార్పొరలు పని యందుండెను 1918 వత్సరమున తీవ్రముగ గాయపడుటచే 1920 వత్సరమువరకు పింఛను నిచ్చువరకువై పనినుండిబడుదల జేయ బడెను. ఆపాధ్యాయ వృత్తికిగాను విశ్వవిద్యాలయమునందాతడు చదివెను. ఓనుల్లిగ్స్ నకు 25 వత్సరముల వయస్సుగలదు. 1915 సం॥ నందుపట్టాలములో జేరెను. లండను మన గుట్టలములలో పనిజేసెను. లాన్సుకార్పొరలు అధికారిగా జేయుబడెను. 1918 వత్స రమున గాయపడి ఒక కాలము గోల్ఫ్స్ పుట్టచే పట్టాలముల నుండి విడుదల జేయబడెను. సర్. విల్సన్ గారి హత్య సమయమున నాతడు లండనునందు కార్మికమంత్రికార్యాలయము నందు పనిలో నుండెను.

ముద్దయాల తరపు వాదము ప్రారంభించకల్లే పూర్వము ముద్దయాల న్యాయవాది దెన్నుకు వాజ్మూల మిచ్చుటకు అనుజ్ఞ నీయవలెనని న్యాయాధిపతిని గోరెను. న్యాయాధిపతి అనాజ్మూలము సంతను జదివిజూచి హత్య ధ్వంసమృత్యుమని వా డించుచు రాజకీయోపన్యాసముగ నున్నది. గాన దానిని ముద్దా యి బహిరంగముగ జరుపుట కనుజ్ఞనిచ్చుటకు సమ్యగింపలేదు. న్యాయవాది కొంచెము నేపటివరకు కేసు నావలెననిగోరెను వ్యవధిముగియుగ నే న్యాయాధిపతి వైవిధ్యముగ తిరస్కరించుట చే ముద్దయాల కొరికవై న్యాయవాది కాల్మనామాను విడచి వెల్లిపోయెను. అంతదెన్ను జూరీ నుద్దేశించి తన వాదనను దెలు పుచు తనయొక్కయు ఒనుల్లిగ్స్ యొక్కయు పూర్వప్రవర్తనలను నిష్కర్షమును లనునిషయమును గమనింపవలెనని గోరెను తాను విరిషుజాతివా డగుట అగినీక గర్హముగ నుండెనని తెలిపెను. మహా సంగ్రామ మే సిద్ధాంతములకొరకు పోరాడబడెనో ఆ సిద్ధాంత ములు విర్లండునకు వర్తింపజేయక పోవుటచే తన దేశముకొరకు దానుకూడ నొక దెబ్బ తీసితిని ఆతడు నుడివెను. తాను దొంగతనముగా జేరియునై నితరులచే నియమింపబడిన హంతకుడను. గానని తెలిపెను. ఓనుల్లిగ్స్ మాటలాడలేదు.

న్యాయాధిపతి విమనిషుమముల యుపన్యాసములో కేసు పరిస్థితులను జూరీకి నివేదించెను. జూరీయం దిరువురు స్త్రీలు గూడ గలరు. జూరీ గదిలోనికి వెళ్ళి మూడు నిమిషము లలో తిరిగి వచ్చిరి. శిక్ష విధింపక పూర్వము వారేమైన జెప్ప కొనవలసియున్నదా యని ప్రశ్నించెను. ఈ నేరము రాజకీయ నేరమని వర్ణింపబడెనుగాన దీనిని విరోపా రాష్ట్రీయప్రభుత్వ ములవాద పరిష్కరింపవలె ననియు, ఒకహింసకుని ప్రపంచము నుండి తొలగించుటయందలి న్యాయాన్యాయములను వారే నిర్ణ యింప గలుగుదురనియు దెన్ను నుడివెను. ఓనుల్లిగ్స్ చేతుల ముడుచుకొని ఇట్లు నుడివెను. “విర్లండుకొరకు మరిచించుటకు గర్హించుచుంటిని” అసమయముననే విధములైన ప్రజాస్వామ్యము లును లేవు.

హేగు సమావేశము

లిట్వినాపుగారావ్యవస్థను నిరాకరించుట

హేగు జూలై 18:— ప్రత్యేక వ్యక్తుల సాత్తుల యు ప సం ఘ ము ను కలసి కొని చర్చించుటకు. రావ ల సి న ద ని ర వ్య నే త ర హే గు స మా వే శ ము వారు గావించిన ఆహ్వానమును లిట్వినాపుగారు త్రోసి వేసిరి. అందరు ప్రతినిధుల సంపూర్ణసమావేశము జరుగవలసిగాని ఒక్క యుపసంఘమువారిచే నీ సమస్య పరిష్కరింపబడవల దనియు ఇరుపక్షములవారును సరిసమానులుగ హేగునకు వచ్చిరి గాన ఒకరు మెగతులను నియమించుట రెండవవారు దాని కంగీకరించుటకు దాను అంగీకరింపవలసినయు సంపూర్ణ సమా వేశమును గావించవలెననియు లిట్వి నా పు గా రు హే గు స మా వే శా ధ్య తు న కొ క లే ఖ ను చాసిరి.

రష్య నేత్రప్రతినిధులు సమావేశమై లిట్వినాపుగారి లేఖ నంగీకరించిరి. లేఖసంపూర్ణసమావేశము యేర్పాటు జేసిరి. ఈ సమావేశమున నూతనవిషయములు మాత్రమే జర్చింపబడవలెనని తెలుపబడెను.

లి నెనుగారి నాల్గవ మరణము

మాత్య గావింపబడిన వార్త

హైదరాబాదు, జూలై 18:—జూలై 18వ తేదీన లి నెనుగారు కాకానునకు ప్రయాణ మొనర్చుచుండగా రేడికలపల్లిపై ఘటనచే మాత్య గావింపబడి ననియు రాడికలపల్లి ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమున నుండినయు రిగానుండి “నెవెన్స్-డెన్ బ్లాడ్” కు నమస్కృతమైన వార్తవచ్చెను. లి నెనునకు విషము బుట్టడేని ఈ ప్రతీక దెలుపుచున్నది. (రూటరు)

ఇదివరకు మరణములు

1918 సం॥ నందు సోమల రివల్యూషన్ పక్షమునకు కిందిన దోరా కాత్తక్ అనునాతనిచే మెదయందు తుపాకీచే కాల్చబడినప్పటినుండియు లి నెనును మరణించెనని అప్పడప్పుడు చాలపర్యాయములు వార్త లరుదెంచుచుండెను. గత వత్సర జనవరి మాసమునుండియు, లి నెను ఆరోగ్యమును గురించి అప్పుడప్పుడు డిటుల ప్రకటింపబడెను.

1921 జనవరి 12 తేదీ:-వ్యాధితిక్రమము నుండెను. శస్త్రము చేయుటకు సరము. జనవరి 17:—లి నెనునకు చలనకమ్యేను పిచ్చియై తిహివుచున్నది. జనవరి 17:—తిరిగి చలనకమ్యే పడి పోయెను. సెప్టెంబరు 8:—ఆరోగ్యమును విశ్రాంతి దీసికొనుటకు క్రిమియాకు వెళ్లుచున్నట్లు దెలియజేయుచున్నది.

1922 మార్చి 22:—తుపాకిగుండు గాయములను లోలో నిబాధనల పీడింపబడుచుండెను. “రాజతంత్ర వ్యాధి” మార్చి 30:—తీవ్రమైన శత్రువాతముచే బాధపడుచుండెను. మార్చి 31:—మృత్యుచెంది తెలియుచున్నది. ఏప్రిల్ 4:—శారీరక మానసిక అలసటలు లి నెనుగారి వ్యాధికి కారణమనియు, వ్యాధిని కుదుర్చుచున్నదియు ప్రాధేసరు. క్లెంబరు గారు తెలిపిరి. ఏప్రిల్ 15:—శస్త్రము చేసి తుపాకిగుండుగ దియుటకు బెర్లిన్ నుండి ప్రాధేసరు బోర్లాబుగా రుప్పింపబడిరి. ఏప్రిల్ 28:—శస్త్రము చేయబడెను. తుపాకిగుండు దియబడెను (ప్రభుత్వ ప్రకటన) జూన్ 8:—మరణించెనని దెలియుచున్నది. జూన్ 9:—వ్యాధివార్త నిజమేనని రూఢిపరపడెను. రక్తములో విషము పెట్టబడెనని దెలియుచున్నది. జూన్ 10:—మరణించెనని తెలియుచున్నది.

జాతీయ సమితి సంఘము

అఫ్రికామాండేలులను ఆమోదించుట

లండను, జూలై 18:—అంగ్లపరాను బెలియము ప్రభుత్వములకూర్పు పశ్చిమ అఫ్రికా మాండేలులను జాతీయసమితిసంఘమువారు ఆమోదించిరి. ఆమెరికను ప్రతినిధుల కంగీకారముగనుండుటకుగాను స్వల్పమార్పులుమాత్ర మందింపబడెను. 1921 సం॥ ఫిబ్రవరి మాసమున ఈ సంఘమువారు ఆమోదించిన మాండేలులకును వీనికి గలభేదములు చాలస్వల్పమని వైకాంటు ఇషీగారు తెలిపిరి. ప్రత్యేక చాక్కుల నొసగుట, మత, వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యములకు గా నీమార్పు లొనర్చబడెను.

పాలస్తాన మాండేలు విషయమున సంయుక్త రాష్ట్రము (లిటనులకు సమాధానము కుదిరెననియు, మెరెపోల్-మియా విషయమున నికను సమాధానము కుదురలేదనియు ఈ విషయమిప్పుడు చర్చింపబడ దనియు బాల్బరు ప్రభువు తెలిపెను. మాండేలు లంగీకరింపబడిన అఫ్రికా రాష్ట్రములందు మద్యపానమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నింపవలెనను. తీర్మానము జపాను ప్రతినిధి ప్రతిపాదింపగా నంగీకరింపబడెను జపానునకు మాండేలులగా నీయబడిన రాష్ట్రములందు మద్యపానము సంపూర్ణముగ నిరోధింపబడె నని వైకాంటు ఇషీగారు తెలిపిరి.

భారత శ్రమన విప్లవకారులసభలు

కామన్సుసభయందు ప్రశ్న

లండను, జూలై 18:—భారతదేశమున విప్లవకారుల సమావేశములను గురించి భారత పత్రికలందు ప్రకటింపబడు విషయములను గమనింపవలెనని సర్ చార్లు యేటుగారు తెలిపిరి. భారత ప్రభుత్వమువారు రెండులకు తగిన ప్రతిక్రియ లొనర్చెదని దనకు నమ్మకము గలదనియు ఒకర్యుచుండిననియు, కాని వారుగావించు చర్యలవివరముల దెలుపుట ప్రజాభివృద్ధి కుచిత్తముగాదనియు వింటర్స్ ప్రభువు తెలిపెను.

డాక్టరు థామో గారిని హత్యచేసిన ఇరువురు దోషులును పోలీసుగారిచే వెంటాడబడి ఆత్మహత్య గావించుకొనిరి.

ఒరిస్సా తాత్కాలిక ప్రభుత్వపటాలములు, బక్టింగు గ్లాసు, టుల్స్, టూన్ బరీలను వశపరుచుకొనిరి.

అఖిల భారతాయు ర్వేద మహా సమ్మేళనము

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహామండలివారు సభయొక్క తేదీలను మార్పు చేయుచు ఆహ్వానసంఘమును గోపటకు గాను మద్రాసులో సమావేశమి భవమున డాక్టరు యం. సుబ్రహ్మణ్య ఆయురు గారియధ్యక్షతన సమావేశమై, ఆగష్టు 5, 6, 7 తేదీలందు క్రావణ పూర్ణిమరోజు వచ్చుటచే రాజమండ్రిలో జరుగు అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసమ్మేళనము తేదీలను మార్పుటకు, తేదీలను ఆ హ్వ స సంఘము వారు స్థాయి సంఘముతో సంప్రతించి నిర్ణయింపవలెననియు, నివరలో నటుల జేయకపోవుటచే మార్పు జేయవలెననియు, ఆహ్వానసంఘమువారికి దెలిపి వారము రోజులపిదప వచ్చునండి ప్రత్యుత్తరము వచ్చినను రాకపోయినను యీ విషయమును గూర్చి యోచించుటకు స్థాయిసంఘ సమావేశము జరుగవలె ననియు తీర్మానింపబడెను.

(మహారాటా)

అఖిలభారత ఆయుర్వేదమహాసమ్మేళనము రాజమహేంద్రవరమునందు ఆగష్టు 5 వ తేదీయందు జరుగును. అందులకు పూనా వాస్తవ్యులను ఆయుర్వేదకాస్త్రవిద్వంసులను లనందగు వైద్యపంచానన కృష్ణకాస్త్రీ కవడేగారిని అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. కవడేగారు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయపట్టభద్రులై ఆసమావేశమునకులై ఆయుర్వేదమునందు బాగుగ పరిశ్రమజేసిరి. ఆయుర్వేదవైద్యాభివృద్ధికై ఆయన జేసిన ప్రయత్నము సర్వజన విదితములు. ఆయుర్వేదవైద్యవిధానమువై వివాదము వచ్చినప్పుడు కవడేగారు ఆయుర్వేదమును నిజయముతో సమర్థించిరి. వారి ప్రయత్నమువల్లనే పూనాపట్టణపు మునిసిపాలిటీ వారు ఆయుర్వేద వైద్యకాలను గుర్తించుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిని ప్రోత్సహింపగలిగిరి. ఆయుర్వేద మహాసభ వారు ఆయనను అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనుట లో మంచి పనిజేసిరి. ఇదివరలో బొంబాయిరాష్ట్రమునుండి అధ్యక్షు డెన్నుకొనబడినను రెండుసారులు ఈ గౌరవము తిరస్కరింపబడెను ఈతూరి అభిప్రాయభేదము లేమియు లేకుండ నేకగ్రీవముగ అధ్యక్షులు యెన్నుకొనబడిరి. సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక!

ఆంధ్రగ్రంథాలయము, ఆర్యాపురము, రాజమండ్రి

ఈ వై గ్రంథాలయముయొక్క 12 వ పంకత్యుక్తి కము యీ నెల 22 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 8 గంటలకు జరుపబడును.

తత్సందర్భమున ఈపురపాలకాలా విద్యార్థులకొక వార్షిక రజదరిక్ష తెనుగున జరుపబడును. కీర్తికేషులైన వొడ్డపనేని వేంకటనారాయణగారి జ్ఞాపకార్థము తెనుగున జరుపబడును.

౧ పరిక్షకు రాష్ట్రము:—మొదటి బహుమతి:—మైసూరులో చదువు విద్యార్థులు రెండవ బహుమతి:—లావరు శకండ్లర్ స్కూలులో చదువు విద్యార్థులు.

౨ పరిక్షాఫలము:—ఆలపాటి భాస్కర రామయ్య గారి ఫ్యాక్టరీ భవనము (కలక ఆడితీలవద్ద).

౩ పరిక్షా సమయము:—జూలై 22-వ తేదీ శనివారము ఉదయము 8 గంటలకు. దరఖాస్తు చేయగోరు విద్యార్థులు స్వయముగా గ్రంథాలయమునకు వచ్చి వివరములు తెలిసికొనవచ్చును.

సి. కామేశ్వరరావు,

15-7-22.

కార్యదర్శి.

జర్మను రాజకయములు

బర్లిన్, జూలై 18:—జర్మనుకొయిలిషను ప్రభుత్వమునకు ఇంకొక తేలిక వితకాలము జేయవలెను. ఇండియెండెంటు సోషలిస్టులు ప్రజాస్వామ్యమును గాపాడుటకు ప్రభుత్వవక్తువునందుజేర తీర్మానించుకొనిరి.

జర్మను రిచ్ స్టాక్ వారు నిర్బంధముగ ప్రభుత్వమును వసూలుజేయుటకుగాను గావింపబడిన బిల్లులు మూడవమార్చి కరించిరి. జర్మను ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థను కింకొక చట్టము కూడ సం గీకరింపబడెను. నేషనలు పక్షము, బవేరియను ప్రజల పక్షము, బవేరియను రైతుల సంఘము, కమ్యూనిస్టుపార్టీలు వ్యతిరేకముగ సమర్థులనిచ్చిరి.

ఈ నెల 25 తేదీన లండనునందు హైదుపార్కు గద్దలండనునందుగల భారతీయసంస్థానాధీశులందరుగలసి మాంట్ గూగారికి విందు గావించెదరు. ఆ సమయమున వికసిత మహారాజుగా రధ్యక్షత వహించురు.

శ్రీయుత ఆస్తనాగారు

అజంఘరులో విచారణ

ఒకవత్సరము విడితైదు

శ్రీయుత సీతారాం ఆస్తనాగారి కేసువిచారణ తేదీని జరిగినది. ఆనాడాయనను ఊరేగింపుతో కొద్దుకు తీసికొనెల్లిరి. దారిలో దుకాణదారులును యితరులును లేచి నిలవబడి పుష్పములను చల్లిరి. చావులోను కొద్దుగద్ద ఆస్తనాగారు పగ్గిసిందిరి. స్వరాజ్యము కొరకు ప్రజలందరును న్యాయవాదులును ప్రభుత్వోద్యోగులును విరామము లేకుండ పనిచేయవలెనని బోధించిరి. ప్రభుత్వమువక్తువున ఒక గుబు యిన పెక్కురును ఒక కనిపైబును సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఆస్తనాగారిమెయ్యను వాదించలేదు. దొరతనమువారు చెన్ని బాధలు పెట్టినను ప్రజలకు వారిపై ప్రీతి గలుగదు. తమకు గల ప్రతికూలభావమును ప్రజలు వెల్లడింపక మానని ఆస్తనాగారు వ్రాసియిచ్చిరి. వారికి యొక సంవత్సరము విడితైదు జేయబడెను. మోటారు బండిలో ఛెరసాలకు గొనిపోయిరి. ప్రజలు ఛెరసాలవరకును వారి వెంట వెల్లిరి.

తిరుమనాపల్లి రెజిమెంటులో లెన్సుదగ్గర బారకీదుల సామీప్యములో ఒకనూతియందు 88 వ కర్నాటక కాల్పులము పటాలమునకు జెందిన సీపాయికున మొకటి తేలుచుండెను. పోలీసువారు శవపరీక్షను గావించిరి. పంచాయితీ విచారణబట్టి చూడ 16 జూలై ఉదయమునుండి కనిపించకుటలేనిదై నుఖరోగములచే మరణబాధపడుటచే సహించలేక మునిగిపోయియుండవచ్చునని అనుమానించిరి. ఇతరు లెగ్గరను జంపి యుటగూరని అనుమానించలేదు.

బాటమ్ గురిగి కామన్న సభనుండి తొలగింపవలె నను తీర్మానము సోమవారమువారు కామన్నసభయందు చర్చింపబడును. ఆసమయమున బాటమ్ గారుగూడ హాజరుగా నెంచిరి.

ఒక వలంటీరు మాత్య

పంగరాష్ట్రము మైమన్సింగు

సారాచారు కాంగ్రెసు కార్యాలయము

పంగరాష్ట్రమున మైమన్సింగులో సారాచారు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు చేరన భూపేంద్ర చంద్ర సహా ఆసు కలంటీరును ఈ నెల 15 వ తేదీన, ఆ కార్యాలయములోనే ఎవరో హత్యచేసిరి. 1918 లో నితనికి దొరతనమువారు నిర్బంధి తేడి విధించిరి. ఈ గ్రామములోనే మొదటి బండిపోటు జరిగినది పోలీసువారు విచారణచేయుచున్నారు.

హరిపద ఫుట్ బాగ్ విడుదల

నవాబుగంజి నాయకుడు

గోవిందపూరు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు

శిక్షాకాలము పూర్తియగుటచే హరిపద ఫుట్ బాగ్ విడుదలచెదనని యిది వదలిరి. చెరసాల గుమ్మమువద్దనే పెక్కుమంది ఫుట్ బాగ్ స్వాగత మొసంగిరి. స్వగ్రామమున ఘనమగు స్వాగతమును సన్మానపత్రము నొసంగబడెనని 18 వ తేదీన డక్కానుండి స్వరాజ్యము తంతివార్త వచ్చినది.

ఆసాములో ఖద్దరువ్యాప్తికి నిరోధము

ఖద్దరుబంగ్లని పోస్టాఫీసువారు నిరాకరించుట

కలకత్తా సర్వెంటు పత్రిక

సిల్చురులో శ్రీయుత కే. కే. ఛందాగారి యింటి యొద్దనుండి కొన్ని వస్తువులను ఇచ్చూర్డు పార్సీలు పోస్టువ్యారా ఛందాగారికి పంపదలచి ఆబంగ్ల ఖద్దరుగుడ్డనుండి కట్టి పోస్టాఫీసుకు తీసికొని వెళ్లగా ప్రభుత్వ కార్యాలయములలోకి ఖద్దరు గుడ్డ రాగుడదని టపాయుద్యోగులు నిరాకరించిరి. ఖద్దరు ఆసాములో వ్యాపింపకుండ చేయుట కిట్టిచిత్రములు జరుగుచున్నవని ప్రముఖుడొకడు కలకత్తా సర్వెంటుపత్రికకు వ్రాసెను.

ఈరోడ్ మునిసిపాలిటీ

ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘమునకు సన్మానపత్రము

తీర్మాన మేక్ గ్రీవముగ నామోదించబడుట

19 వ తేదీ సాయంకాలము 4.30 కు ఎస్. సాంబశివ పిళ్లగారి ఆధ్యక్షతక్రింద ఈరోడుమ్యునిసిపల సంఘసభ జరిగినది. 28 వ తేదీని ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘము ఈరోడుకు వచ్చినపుడు వారికి మ్యునిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రమును సమర్పించవలెనను తీర్మానమును కే. ఎం. తంగమెయ్యో పిళ్లగారు రుపపాదించిరి. కే. పి. వేలారంపిళ్లగారు రుపపాదించిరి. తీర్మాన మేక్ గ్రీవముగా నామోదించబడెను.

ఉన్నతోద్యోగములు

II

ఉన్నతోద్యోగము అభివృద్ధి లగుటయు, స్థితిపాత్రు లగుటయుగూడ కలదు. సంస్థ నీయులగుటకంటె అభివృద్ధి లగుట కకకాలము లెక్కువగలవు. రాజకీయవేళముచే ఔన్నత్యము నంద గలిగినవారు ఆధోగతి నందచేయుటకు స్వసంరక్షణ గా విం చు కొ నుట దుర్లభము. మతవ్యాప్తి అగ్రరాజ్యక్రమణేచ్ఛన సాధనభూతురాలు. మతావేళము రాజకీయ పరిజ్ఞాతత్వమునకు బ్రలువిరోధి. రామదాసుయొక్క మతావేళము రాజకీయ పరిజ్ఞాతత్వముతో మేళవింపబడుట చేతనే శ్రావ్యప్రాప్తి సిద్ధించినది. యేసుక్రీస్తు తన మతావేళమును రాజకీయముతో సమ్మేళన మొనర్చుట చేతనే దుర్బరణము పొల్పవలసి వచ్చెను. విక్టోరియా మహారాజువారి మతోద్ధారణవిషయమైన వాగ్దానము ఒకవంక హిందువుల కభయ మొసంగెను. మరియొకవంక తనవారి విషయమై ఆఫనుత్తర నొందకుండుట కెచ్చరింప గలిగెను. ఆమె హెచ్చరిక నత్యంత తాదరసముతో గమనించుట చేతనే ఆమె భవిష్యత్ సంతతి వారింతకు నీదేశమున వ్యాపారముగా పరిపాలింపగలిగిరి. ఆచార వ్యవహారముల ననుసరించి దేశమును విభజించి, పరిపాలించుట వలని సౌకర్యమును, వర్ణవివక్షతలను, అభిప్రాయ భేదములను అనుసరించి, విభజించి, పరిపాలించుట వలని సౌకర్యమును అసతికాలములోనే గుర్తించగలుగు. ప్రభుత్వకార్య నిర్వహణము, బ్రాహ్మణేతరమితవాది అతివాదులను వ్యవస్థలను మనస్సునందుచుకొను వారల హస్తగతమై యున్నంత కాలము, న్యాయ మొకమూల యొందియుండకమానదు.

నరపతిశాత్రుత్వ త్వవ్యతాం యాలి లోకే జనపద హితకర్త త్వవ్యతే పార్థివేంద్రైః ఇతిమహాతీ విరోధే వర్తమానే సమానే నృపతి జనపదానాం దుర్లభాకర్షకర్త అను ఆరోక్తి యొకటి కలదు.

ఇక్కాలమునందట్టివారు నక్కరు. ఆసమానప్రజ్ఞాధుని లగు మంత్రీపుంగవులు, రాజ్యతంత్రజీవిలు లగు ప్రధానా మాత్యులును ఒక్కొక్కఁడను ప్రచ్ఛన్న వేషధారులై దేశపరి త్యాగ మొనరించుటయు, పదమ్యుతలై సామాన్యమానవుని కం టె నీచముగా పరిగణింపబడుటయు కారాగారముల నలంకరించు టయు చారిత్రకవిషయములవలన హృద్యోచరము కాకమానదు. ఇట్టిదుములు గుడిచినవారిలో గొందరు విప్లవములను బుట్టించి, విప్లవకారులకు నాయకులై రాష్ట్రాధ్యక్షమును వాటిల్ల జేయుగలిగిరి మరికొందరు తమేలురాజులను సింహాసనభ్రష్టులను గావించి ప్రజాత్యక్తపరిపాలనములను ప్రతిష్ఠింపగలిగిరి. కొందరు తొలిత సామంతులవలె నటించి, తుదకు స్వాతంత్ర్యమును బ్రకటించిరి. ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణమునందు వీరిచిత్తవృత్తులను స్వేచ్ఛగా విహరింప నిచ్చినంతకాలము వ్యవహార మంతయు సక్రమముగానే నిర్వహింపబడుచుండెడిది. కాని వీరి మనోభిప్రాయ కంత రాయము దట్టించినప్పుడు వదలిన కత్తులయి ప్రబంధింపగలిగి, ఇక్కాలపు ప్రభువుల కీ యందంత మంతయు డెబ్బతెల్లమే. కావుననే ఇప్పటి అమాత్యపదవులకు కాలపరిమితి యేర్పడుట బడినది. నియమితకాలాంతరము తమతమ యధికారపదవులను, త్యజించుట తప్పనిసరి యగుచున్నది.

ప్రతిదేశమందును యెప్పుడో ఒకప్పుడు, యుద్ధముగాని విప్లవముగాని తటస్థింపక మానదు. అట్టితరి రాజ్యయంత్రము నడ బడు సహజము. యుద్ధానంతరము, అప్పటికాలపరిమితిల నను సరించి, ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణమున కవసరమగు కార్యక్రమ మునందు మార్పుల గాంచుట త్యంతతావశ్యకము. యుద్ధముచే భయవిహ్వలైన వారలను నిర్బీతిచేయుటకు గావించుట అసిధారావతచర్య. ప్రమాదోత్పత్తికారకము. వ్యయపయాసల కాస్పదము. కట్టుబడిన ప్రజలను కట్టుబాట్లలో నుంచుట యె త్తుగడలు పన్నబడుచుండును. కొందరు ప్రజలలోకత్తు లుడయిం పజేసి, తా మొకపక్షమున చేపట్టినట్లు గు పిం తురు. తా మానుకొనిన పక్షములోనివారల క్షోభోద్యోగముల నిత్తురు. ప్రార్థింపబడకయే బహుకరించురు. తాదేవారు లసంత్కృష్టి జెందకుండుటకై వేతనముల నభివృద్ధిజేతురు. నాయకులనేరి గారోద్యోగముల నిచ్చి తిరుదాంకితులను గావించురు. కాని యిట్టిచర్య లన్నియు ప్రాప్తదృష్టిసమన్వితములు. రాజ్యయం త్రమున సక్రమ గామినిగా జేయుటకు మర, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయపరిజ్ఞానము చుక్కానికంటెటిది. దీనిని నడుపుటకై నియోజింపబడువాడు దేహదార్థ్యము, మనోదార్థ్యము గలిగి

యుండుట సమంజసము. కాని యీయెందును ఒక్కనియందే మా ర్తీభవించి యుండుట టుదు. ఒకవేళ వున్నను అట్టి వారి యందు మత, నైతిక - సాంఘిక - రాజకీయ పరిజ్ఞాన మమి యుండుట కలకాలానివార్త. దేహబలముచే బుద్ధిబలము నడపు లో నుంచుట సాధ్యము. ఇందువలన యెత్తుత్తియగు బ్రహ్మద ముల కెదురెత్తువేయవచ్చును గాని ప్రమాదమూలమున - గమూ లముగా నిర్మాణ మొనరించుటకు పలుకుండురు. అందువలన వానాటికి కిష్టలు బహుళీకృతము లగుచుండును. దార్ధ్యరతుని వలన బ్రయోగింపబడిన - దుష్టత్వమును - బుద్ధిబలము గలవా డనాయాసముగా చేపట్టగలుగును. యేనుసనకు దార్ధ్యమున్నను బుద్ధిబలముల మానవునకు వశరైని యగుచున్నది.

స్వస్థకాల సర్వావస్థలకుండును పాలకులయం దిగు కత్తులందుట స్వాభావికము. ఒక పక్షమునారు రెండవ పక్ష మునారి నెదుర్కొనుట గూడ సహజమే. అట్లెదుర్కొను టలో మర్యాద సత్తికమింపకుండుట భావ్యము. కాని కొంద రల్పవతులు తన స్రుతిపక్షములకు అవివేకము నీచత్వము నా పాదంపజేయ జాతురు. వ్యవహారసందర్భముల యొక్క నిజ పరిస్థితులను మరచిపడచి, తమ యభిప్రాయముల కనుగును సం గతులను - ప్రతాపాకబుద్ధితోను - అసంపూర్తిగాను - తమ మనో భిప్ర సిద్ధికనుగున ట్టున్న - ప్రపంచమనందు చాటుట కు పుకమింతురు. దీర్ఘక్రోధులగు కక్షిదార్లు కీవిధానము సహే తుకము గా నే య గుపిం చును గాని, న్యాయ క శిలు రిట్టిదా ని ని దుష్ట త్వ మ ని వ కా జిం తు రు. ఇట్టివరులకు పక్షాభిమానులు, అలబడినొదియున్న రాష్ట్ర మునందలి ప్రజామహిమమును రెచ్చుకట్టి అందువలన నుద యించు నందలింపుల నూతగా గొని రాజ్యయంత్రమును తమ వైపునకు మరల్చుకొనజాతురు. ఇట్టిసరుయములయం దొకప్పు డట్లు మరల్చుకొనుట గూడ సుసాధ్యమగును. కాని దానిని సక్రమముగా నడిపించుట సాధ్యముగాక మానదు. ఎట్లన, ఒక సేద్యగాదు, స్వకాయకర్షకర్మలక్ష్యి, తనపాలమును పండించి, దాని నమ్మకొనుటచేత నేకరింపగలిగిన ప్రవ్యముతో నొకజమిం దారిన కొనగలుగును. కాని తన జమిందారీయందలి రైతులను జమిందారీదృష్టితో పరికించుటకుగల ప్రాజ్ఞత వడిని యుండుట కనుభవము. తనపూర్వపు యలకాటుచే పాలికాపులవలె నడచింపజూచునుగాని రైతాంగసరళి ననుసరించి, వారల నుచిత రీతిని గౌరవించి కష్టములును సారములునుండలి ప్రవీణత యబ్బును. ప్రస్తుతకాలపరిస్థితుల ననుసరించి తప్పనిసరి యగుటచే పక్షాభిమానుల యున్నతోద్యోగముల నిర్వహణజేసినను కాల ప్రమేణ అట్టివాటిని, నిష్పాక్షికతచే పూరింపబడగో, నుగ్ధ పాలనాశ్రుతిభరు భంగము వాటిల్లకమానదు.

బ్రాహ్మణులు తమకు ద్వేషులని బ్రాహ్మణేతరు లూహించు నంతకాలము, బ్రాహ్మణేతరులయెడ మిత్ర భావ మగవర చుట బ్రాహ్మణుల కపాయకరమే యైనను, వీరట్లుహించుట లేదు. నిమ్నజాతుద్ధానమునెడ బద్ధకంఠులయి, సామ్రాజ్య త్వమును నెలకొల్పజూచుచున్నారు. సాత్వికప్రియు లనుగామ మును సార్థకపర్యుక్తిన జూచుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరు లను భూషించుట, పరిపాలనాయంత్ర సంచలనమున కా టంకకారి కాకుండుటకే గాని, దానిని నడిపించుటలో సహాయ భూతు లగుదురంతలంపుచే గాదు. బ్రాహ్మణులను ద్వేషించు టవలన, ప్రమాద ముండదు. దూషణ, భూషణ తిరస్కారము లను వీరంతగా పాటించరు. వీరి వివేకము వీరికి పుట్టునిద్యయే. గాని, పెట్టునిద్య కాదు. బ్రాహ్మణేతరుల నాయకులకు పరి పాలనాయంత్ర పుష్పగింపబడినను, ప్రభుహితము ననుసరించి, కక్షికొలిచి నడిపించవలసినదే కాని, నేర్పు ననుసరించి, దేశ హితమున కనుగునట్లు నడిపించ నవశ్యమే. యుద్ధానంత రము కావలసిన సంస్కరణకార్యక్రమము ననుబట్టి పెట్టుట వలన రాబోవు సంధికావస్థయందు రుత్తిరత కొండుట కెత్త బడిన యెట్లేగాని, బ్రాహ్మణుల యెడల ద్వేషముచేత గాదు. బ్రాహ్మణేతరులయెడ సామ్రాజ్యతచేతను గాదు. బ్రాహ్మ ణేతరులకే యద్యోగము లీయబడు నని ప్రకటింపబడినను, బ్రాహ్మణులు హూణవిద్యాభ్యాసమును పడలలేదు. ధీమంతులు కాంతచిత్తులై పరిస్థితుల సతిత్తియుగా వీక్షించుచున్నారు. ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణము సులభసాధ్యమగుటకొఱ కీవిధాన మవలంబింపబడినది. కాన నింతటితో మీ నలబడినొంద వల దు. కొందరు పెద్దలు యెలుగై చాటుచున్నారు. మంత్రాంగ ప్రవీణులని ప్రఖ్యాతిపడిన బ్రాహ్మణులకు ఉద్యోగము లియ్యబడననంతమాత్రము చేతనే, ఉదరపోషణ గావించు కొనలేదని యనుకొనుట చట్టిభ్రమ. బ్రాహ్మణు లుద్యోగము జేసి నంతకాలము బ్రాహ్మణేతరులు ఊళ్ల నేరిరి. పంటకాపులైరి.

బ్రాహ్మణేతరు లుద్యోగముల నిర్వహణ మొనరించిన వాటనుం డియు, బ్రాహ్మణులు పంటకాపులు కాజొచ్చిరి. ఊళ్లల మొదలిడిరి.

ఏదేశమందైనను యుద్ధమానన్న మైనప్పుడు ఏదేశవ్యాపార ము జేయవలయును, న్య వ సా య ము జే యు నేద్య గాండును విస్తామ భారము వహింపవలసినవారగుదురు. మొ న్నటి సంగ్రామములన హిందూదేశమునకు వ్యతిరేకఫల మా సన్నమైనది. వ్యాపారస్థులును, సేద్యగాండును ద్రవ్యమును నేకరింపగలిగిరి. ఉన్నాదానితో తృప్తిబొందజాలి, ఊరకున్న వాడు, నష్టపోవుట తటస్థించెను. యుద్ధవ్యయమువలన ఆనన్న బుణమును తీర్చవలసినవారు గూడ, వర్తకులును, సేద్యగాండ్రై భూమికిన్నను శాశ్వత ఫలములయొకటి చేయకుండుటకును, ఇకకం టాత్తుచుట్టును సవరింపబడుటకును గల ఉద్దేశము లివియే. బుణ విముక్తత నొందవలచి, ముందుగా యికకంటాగ్ను నూతన నిబంధనలను బ్రయోగించి, వ్యాపారముజేసి లాభ మనుభవించిన వారినంటను వసూలు జేయుచున్నారు. ఇకముందు సేద్యగాండ్రై కంతు వచ్చును. వీరు చాలవరకు బ్రాహ్మణేతరులే వీరి కట్టి యొత్తిడి కలుగజోవునప్పుడు, రానున్న ఆంధోళనకు జవాబు చెప్పటకు వీరినాయకులే తగువారని నిశ్చయింపబడుటచే, ముందుగానే వారి నాయకుల నున్నతోద్యోగముల నిర్వహణ జేసిరి. పూర్వకాలమును బ్రాహ్మణులలో కొందరు ప్రముఖు లిట్టి యుద్యోగముల నిర్వహించి తమ భవిష్యత్ సంతతి వారికి కూడిరాని నష్టము వాటిల్లజేసిరి.

కావున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సోదరులారా! ఉన్న తోద్యోగముల నిర్వహించి, మీ జాతిమతస్వాతంత్ర్యములకు భంగమువాటిల్లు పనులను గావించకు.

గృహకల్లోల ముదయించినప్పుడు గృహజమానునికి మనఃస్థిమితమే ట్టుండవో అట్లే వివేకత్వము చెడిన ప్రజలు గల దేశమును పరిపాలించు ప్రభువులకు చిత్తస్థాస్థ్యముండదు. జాతి మతస్వాతంత్ర్యములకు నిరోధముగలిగినప్పుడు, పౌరసత్వమువిచ్చి న్నమై వివేకత్వమునకు భంగము వాటిల్లును. అట్టిదానిని పునః ప్రతిష్ఠగావించుటకు చేయబడు ప్రయత్నములన్నియు నిజాతి యలగు ప్రభువుల అభ్యుదయమునకు విఘటవుల మగును.

కావున పౌరసత్వమునకు మూలాధారమగు ఆత్మగౌరవ మును విడనాడక, జాతి, మత, స్వాతంత్ర్యములను దడుచేయు మని వయూయూడగు సర్వేశ్వరుని సదా ప్రార్థింపుడు.

యద్దనపూడి వెంకటరత్నం

భీమవరం

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

జూలై 16:— ఈనెల 9 తారీఖున పశ్చిమగోదావరి జిల్లా జాతీయసంఘము యీగ్రామమున సమావేశమయినది. శ్రీ యంత దండు నారాయణ రాజుగారు మంగయ్యగారు పేరిచెల్ల నుబ్బరాజుగారు మొదలగు నాయకులు విచ్చేసిరి. ఈసమావేశ మునకు వచ్చెదమన్న ఖద్దరు పరిశీలనసంఘసభ్యులయిన శ్రీయంత మధురదాసు నాగేశ్వరరావు కృష్ణమూర్తి ప్రభృతులు తమ కార్యక్రమము మార్చుకొని 7-న తేది సాయంకాలము విచ్చేసి ఖద్దరు నిలయమును పరిక్షించి ఆనాడురాత్రియే వెడలిపోయిరి. ఆంధ్రదేశమునందలి తామంతవరకు చూచినఖద్దరు నిలయములలో ఆలమూరులోని నిలయము తృప్తికరముగా నున్నట్లు తాము భావించితిమనియు దానికంటె యీభీమవరపు నిలయము భరలు సరసతయగుదు జమాఖర్చులు నారాయణయందుగ బట్టినాణ్య మునందును పరిశ్రమశాఖను ప్రత్యేకించుట యందును అధికృత వహించు చున్నదని తమ యభిప్రాయమును వెల్లడించిరి.

ఈనెల 10-న తేదిని జిల్లాసంఘ కార్యదర్శిగా రగు నా రాయణరాజుగారు ఖద్దరు నిలయముయొక్క లెక్కలను లెక్కి చేసి అందలి నిలయమున్న అమృతమున్న రహస్యమువేసి ఆత్మ పణియంగులు లేవని సంకోషించిరి.

ఈతాలూకా యందు 10 పేల రూపాయలమున్నగ్రహ మతో కోఆపరేటివు పద్ధతులమీద శుద్ధఖద్దరు నిలయమును స్థాపించుటకు శ్రీయంత దండు నారాయణ రాజుగారు ముఖ్య కుట్ట నుబ్బరాజుగారు మొదలగు వారలను వెంకట్రామయ్య గారు నండుకా నానికి రామయ్యగారు మున్నగువారు పాటాదా ర్లను చేర్చించినట్లు మహిమజేయుటకు ప్రచారము చేయు చున్నారు. ఈదినమే పని ప్రారంభించినారు. ఇంతవరకు 175 వా టాలు అనగారు 1750 రూపాయలకు పాటాదాపూర్తియైనవి.

ఆదిమాంధ్రుల కొకమనవి

ఈ కాలములో మాలమని పిలువబడుచున్న మనము ఎవరమో ఏసంతతివారమో యిటువంటి దురభ్యుతయెంచుచేత వచ్చినదో అని విచారించువారు మనలో లేకపోవుటచేతనే కదా యిప్పటికిని పడరాని బాధలు పడుచున్నాము. ఇప్పుడేపుడు చాలవఱకు మనకులములో కొందరు బుద్ధిచుంతులు బయలుదేరి మన సంఘాభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నారు. యీసంగతి మాకు బాగుగ తెలిసేయున్నది.

హిందూదేశములో నివాసము చేసినవారిలో మొట్టమొదటివారము మనము. ఆకాలములో ఆఖండ శౌర్యభ్యుత్తరదేశము పాలించినవారు మనవారు. హిందూశాస్త్రములలో మనము చదువుచు, వినుచు ఉన్న మూలపురుషులును, పూజనీయులును, అగు వాల్మీకి, పరాశర, వేదవ్యాస, శుక, కపిల, శక్తిమహర్షి, సులోచి, కామ, సత్యకామా, వత్సంగ మొదలు గాగల ఋషులు, మునులు, మనవంశమువారు. త్రిలోకపూజ్యురాలయి, ఆకాశమండలవసన ప్రకాశించుచున్న "అనంభటి" యింకా రేణుకా, శబరి, సారంగి, కర్కటిక, హిడింబి, శర్మిష్ఠ, కన్యామాతంగి, సురతమంజరి, కన్యాగోపిని, ఆది, అంజని, జర, సత్యవతి మొదలగు ననేక ఉత్తమ స్త్రీరత్నములు మనకులమువారు. మరియు వోకామేళుడు, ప్రియతముని, గోహిదాసుడు, నందదు తిరుప్పకావ్యులు, తిరుకచ్చివందీ, మారనూరందీ, నామదేవ, హరలభ్య మొదలయిన భక్తవరులు మనజాతివారు. కాళిదాసు, కనక దివాకర యీ మహాకవులు మనవంశమువారు. మహాత్మానుడు (బుద్ధుడను ౧౮౦౦-౩-౪) అంగద బాంసంత వాని నుగ్గిన పంచపుష్ప సందనరేంద్ర కన్యనుసేను కురంగిపతి నుప్రహరి శ్రీపాడిచంద్ర తానాజి యింకా నందకోపిరపురులు మన గోత్రమున జన్మించియున్నారు. మునిచంద్రుడయిన వసిష్ఠుడు మనజాతికల్లుడై ప్రఖ్యాతిగాంచెను. ఈవిధముగ అనేక సంబంధములతో మహాపురుషులు మనజాతిలోపుట్టి "ఆదిహిందూ" నామముతో క్రిందపించి యుండిరి. హిందూగ్రంథములు ఘంటాపథముగ చెప్పుచున్నవి.

ఇట్లుండగా ఆర్యులు అనే ఒక తెగవారు యాదేశము నకు వచ్చి మనలను జయించి సర్వము వారి స్వాధీనముజేసికొని యిక ముందు మనవారు తిరిగి తలయెత్తకుండ పుండేట్లు మన వారిని చదునకూడదనెను, చినకూడదనెను, నిష్పంధనమగు కఠినచట్టములు యేర్పరచి మనలను మృగప్రాయముగా జేయుటచేత గతిలేనివారమై నీచవృత్తులకు అలవడి అనేక తెగలుగ చీలిపోయి యావిధముగ బ్రతుకుచున్నా మని చరిత్రకారులు వ్రాయుచున్నారు. అటువంటి ఆదిమవాసులను ఆదిహిందువులను, నేడు అన్ని తెగలకంటె అడుగుబడి, అనాధులమై, అన్నవస్త్రములు లేక, అయినవజాతివారుగాను, అంటరానివారుగాను, పిలువబడుచు, అన్నమో రామచంద్రా యనెడు ఆర్తనాదము ఆకాశ మంటుకొనుచున్నను, ఆలకించువారు ఆదరించువారు కనబడక అడుగంటి పోవుచున్నాము.

ఆనాటి మన పరిస్థితులను నే డిగ్గో బానిసత్వములో పార్లాడుచున్నది. కడ్డారకాచుచు యెట్లు సహించగలుగుచున్నారో మాకు కన్ను లున్నచో హిందూగ్రంథములను తరచి చూడుడు. రత్నములు బయల్పడగలవు.

గతిలేక పొట్టకూటికై హిందూదేశముచేరి, నాటినుండి నేటివరకు మనలను పాదములక్రింద త్రొక్కిరియకొని బయల్పరచుకొనుచు ఒరుల కేలుజూచి ఓర్వలేని నిర్ణయం లగు హిందువులపూర్వయాంతరాశములోని చీకటిని పటాపంచలచేసి వారిగర్వమును, కొంటివాదములను రూపుమాపుదమురంజు. ఇదిగో యామూలనూత్రము శ్రద్ధగ నాలకింపును.

క్రైస్తవులు తమ మత వ్యాప్తికొరకు యేమిచేయుచున్నారో తెలియునా? విద్యావంతులైనటువంటిన్ని, సమర్థులయినటువంటిన్ని మంచిబోధకుల ద్వారా, నువార్లద్వారా గ్రామమునందు బోధచేయుచున్నారు. అందుచేత క్రైస్తవులును, వారిమతమును నాగరికత గలిగి నుభవించుచున్నారు. యావిధముగానే అనేకదేశములలో తమతమ మతబోధకులు చేయు బోధలవలన అభివృద్ధిచేచ్చిగౌరవముగాను, నుభవముగాను జీవించుచున్నారు.

కనుక మనగోదావరిజిల్లాలో రాజమండ్రిజిల్లాను సెంటరుగా నియమించి ఒక విశాలమైనస్థలముకొని అచ్చట మన వంశకర్తలయినటువంటి వారిపేరుతో (వాల్మీకీశ్రీమము) నొకటి స్థాపించి నుమారు 20 మంది మంచి బుద్ధిగల విద్యావంతులను ఆశ్రమధర్మములతోను, సంఘాభివృద్ధికివరమగు నదోషభలతోను అట్టి వారిని తయారు చేసి, జిల్లాలో

నున్న తాలూకాలకు ఇద్దరిద్దరిని పంపి వారి ద్వారా మనసాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యావిషయములు విపులముగా మనకులము వారికి తెలియజేయు బోధచేయించుచు, బోధకుతోడు దీనబంధువంటి ఒకచిన్నవార్తాపత్రిక నొకటి "ఆదిహిందూ" అనుపేర ప్రకటింపజేసి ప్రత్యేకముగా మనసంఘాభివృద్ధికి ముఖ్యావసరమయిన సంగతులను మనపూర్వుల చరిత్రలు, మొదలగు సర్వసంగతులు తెలిపి జిల్లాలోనున్న ప్రతి విద్యావంతునివలన సదరువార్తాపత్రికను విధిగా చదివించే యేర్పాటుజేయుచు, ఆయాగ్రామములందు పాఠశాలలు, సత్రములు, చెరువులు, నూతులు, రోడ్లులు మొదలయినవి లేనియెడల యీప్రచారకుల ద్వారా శ్రీ తాలూకా బోర్డువారికి ముఖ్యుని పల్, యూనియన్ సంఘములవారికి, లేబరు డిపార్టుమెంటు వారికి, తెలిపి వాటిని (కాంక్ష) చేయుమని కోరుచు యిప్పటికంటె యిక ముందు యీకార్యము సాధించి మనసంఘాభివృద్ధికి అనేకరెట్లు పాటుపడవలసి యున్నాము. ఇట్టి ఘనకార్యము అలోచించినవారు ఘనులుకారు. నిజముగ దీనిని ధనసహాయముచేసి కార్యమును గల్పెక్కించేవారు ఘనులనిపించుకొందురు. చెప్పేవారికంటె చేసేవారేఘనులు. కనుక సాదరులారా మనము మిక్కిలి పట్టుదలతో యీకార్యమును నెఱవేర్చవలెను. ఆదిగాక ఈకార్యమును సాగించుటకు నుమారు మూడు వేలరూపాయలకు పైగా చందా కావలసియున్నది. మనలో ప్రతివారు ఒక ఆర్థరూపాయి చొప్పున చందా యిచ్చియెడల మనకు కావలసియున్న ధనము సమకూడగలదు. ఒక నెలకంటె యెక్కువకాలము మించకుండ చందాకూడదెట్టి, ఆవెంటనే పని ప్రారంభించవలసి యున్నాము. కాన యివ్వగలవారు ఆర్థరూపాయి ఒక్కసారే యివ్వగలిగితే సంతోషమే. లేదా దినమునకు ఒకకాని చొప్పున కూడదెట్టియెడల యెవరికిని యేమి వచ్చుముండదు. నెలతయ్యేసరికి ఆర్థరూపాయి పూర్తియగును. అభిమానులు, సంఘాధికారులు యీసమయమున పూర్వమైనసహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. మరియు జాతిమతకక్షులతోను, రాజకీయవిషయములతోను మనము జోక్యము గలుగజేసికొనక, ప్రజలవలన శ్రీకన్య మెంటువారివలన సహాయము పొందుచు, పవిత్రమైన "ఆదిహిందూ" సంతతివారమని ప్రపంచమునకు చాటుచు మనజన్మవృత్తులను నిలుపుకొందము గాక! ప్రతి గ్రామపెద్దలు వారి గ్రామములో చందా కనూజుచేసి తమతాలూకాలమీద యేర్పరచిన పెద్దలకు యిచ్చి వారివలన రసీదులు పుచ్చుకొనవలయును. తాలూకా పెద్దలు తమయెద్దకుడబ్బురచ్చి నవెంటనే, యీకార్యభారము వహించిన ముఖ్యులుగానున్న శ్రీకుమారుధర్మగారికి సదరు డబ్బును పంపి వారివలన రసీదుపొందవలెను. సామ్య అంతా వసూలుకాగానే రాజమండ్రిలో నొక మహాజనసభ నెఱవెరు 2-3 తేదీలలో జరుపబడును. అప్పుడు అన్ని విషయములు పూర్తిగ చర్చించి పని ప్రారంభింపబడును. ఈమహాకార్యములు మనము నెఱవేర్చి నిజముగ ధన్యులము కావలయును. చందా లన్నియు ఆగష్టునెల 25 తారీఖు లోపుగ వసూలయిపోవలయును. ఈశ్వరుడు మన ఆదిమాంధ్రుల దుస్థితిని యీమహాకార్యముతో తొలగించుగాక.

- (1) కు ను మ ధ ర్మ గ్న. (2) సబ్బా సీలకంఠము (3) కునుమ పీరాస్వామి (4) నాగాబల్లెల వెంకటరెడ్డి (5) దున్నా కమలనాథం.

నూతన ఆయుధ శాసననిబంధనలు

వీటినిగూర్చి యొచిందుటకు నియమించబడిన సంఘము నేడు (18.7.22)నర్ విలియం విక్ సెంటుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై విషయమును చర్చించెను. ప్రస్తుతమున్న నిబంధనలలో మార్పులు గొప్పగ జరుగవలసరము లేదనిరి. కాలముపోయినకొలది ఈచిట్టలన్నియు తొలగిపోవును. లై సెన్సులను "పాచ్చు చేయ న వ స ర ము లేదు. ఇది వ ర కే ఎక్కువ లై సెన్సులున్నవి. ఆయుధశాసన నిబంధనముల నెంతమాత్రము తీసివేయరాదని స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించుచున్నారనియు నిర్బంధమును అట్లు నిర్బంధములను సద్దుజేసిన దొంగతనములు నేరములు పెరిగిపోయి పరి పాలనము చక్కగ జరుగజాలదు. 5 డేడ్లకోకసారి లై సెన్సును ఇయ్యవచ్చును. అయోధ్యతాలూకాదారులెవరికిని నిర్బంధములేననిదిపూర్వకము తాలూకా దారులకంటె పెద్దమొత్తము ల్యాండు రెవిన్యూ గట్టుచున్న గొప్ప జమీందారులకు నిర్బంధములు తొలగలేదు. మంతులకు, ఎగ్జిక్యూటివు కమిషనరులకు కన్యప్రకారము నిర్బంధము లుండరాదని జేసిన తీర్పును ఇప్పుడు మార్పుజేయుటకు వీలులేదని ప్రభుత్వము తరపున స్టాం. వి. సి. ఎస్. గారు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. ప్రజాస్వామ్యప్రభుత్వమునకు కొందరికి లై సెన్సు అక్రమలేదనుటకు పరస్పరవిరుద్ధముగ నుండగలదని నాయుధిప్రాయము. తొందర గలుగుటచే కొందరికి లై సెన్సు లేకుండనే జరుగుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

పట్టు ఖద్దరు

దూది పట్టుకలసిన శ్రేష్ఠమైన కోటింగు గుడ్డ మావద్ద నున్నది. 27 అంగుళములు నిడివి గలదు. గజము 1-కి ధర రూ 1-2-0. 14 గజములు కొనువారికి తపాలఖర్చు మేమే భరించెదము. (219) ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను. B. Ali Mohamed & Sons Ikbalganj, Ludhiana.

"విస్తృతకవులు"

కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు
కుమారసంభవము:— నన్నెచోడ దేవప్రసీదము
పూర్వభాగము 1- 0-0
ఉత్తరభాగము 1- 0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము
భైరవచరితము 0-12-0
అవిహారకము
భాసనాటకమునకుఁ దెనుగు 0-8-0
త్రిపురాంత కోదాహరణము
రావిపాటి త్రిపురాంతకకృతము 0-14-0
వై గ్రంథములు చెన్నపట్టణము టంకనాలపిడి 888 నెంబ రింటిలో మా. దొరసామయ్యపేరట వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

బరంపురం కాపురస్థులగు నాళం భీమరాజుగారి ఆస్తుల విక్రయము. (220)

క్రింద తెలియజేసిన ఆస్తులు ఖరీదు చేయుటకు ఇచ్చకలిగినవారు నాకు ఆఫర్లు(offer) పంపండి. అట్టి ఆఫర్లు తే 15-8-22 దిని గాని అంతకు పూర్వముగాని చేరేట్లు పంపవలెను. ఆఫరు మంజూరుచేసిన వారందోజులలోగా అంత సొమ్ము నాదగ్గరగాని బరంపురం ఇంపీరియల్ బ్యాంకివారి వద్దగాని డిపోజిట్టు చేయవలెను. ఖరీదు చేసినవారే క్రయదస్త్రావేజుకు అయ్యే యావత్తు ఖర్చులు భరించవలెను. ఇంకేమయిన తెలియగోరువారు నాకు వ్రాయవచ్చును.

- (1) బరంపురం మెయిన్ రోడ్డులో నున్న నాళం భీమరాజుగారి నివాస గృహము.
(2) బరంపురంలోనున్న పక్కా గోడౌనులు (Godown)
(3) శేరుగడ్డ తాలూకాలో నున్న కమలా దేవిపురం అగ్రహారం యినాం భూములు షుమారు య 173 లు.
(4) మిశ్రిపల్లి అగ్రహారం యినాం భూములు షుమారు య 68 శే 15 లు.
(5) పోజ్జిరియా గవర్న మెంటు జిరాయితి భూములు షుమారు య 6 శే 80 లు.
(6) బురుకుర్తి డిటో య 6 శే 16 లు.

మరా 1,2,3 లాట్లు బరంపురం యింపీరియల్ బ్యాంకివారికి తనఖాపున్నప్పటికి కొన్నవారికి తనఖా బాధ్యతలేదు.

మాటూరు నుబ్బారావు,

రిసీవర్, కటకు

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3 $\frac{1}{2}$ హెచ్. పి. హారన్సి ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు మంచిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పాప్పింగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెతొట్టి, 2 $\frac{1}{2}$ అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని భరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక
7, శంభుకెట్టిపేటి, వడ్డూరు.

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

జీవామృతము

హిందూదేశమంతట
అమూల్యమైన
మూలికలతోడను
లోహములతోడను
తయారు చేయబడిన
దేశీయ దివ్యవృత్తము.

ఈ దివ్యవృత్తము రక్తమును కృత్రమములకుండు అమోఘశక్తిని చూపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు కృత్రమములకు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు వేడిని పోగొట్టును. ఇది తయారగుటకు, రక్తసీసరతోగులకు, నరముల యందు బలము లేని రోగులకు మిగుల నుత్తమమైనది చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి దేహమునకు చలువచేయును. అజీర్ణము, మలబద్ధకము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును బోగొట్టి, నోటికి మంచుచుచు అకలిని మనస్సునకు మంచికేల్పా నును కలిగియున్న కాయములకు దృఢబలమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును శరీరశక్తికిమించి పనిచేయును. వారలకు స్వస్థకాలములయందు శేత నుండగిన అమృత మనుటకు సంక్షేపము లేదు. యియ్యది కేవలము అమూల్యములైన ఓషధులచే తయారుచేయబడిన దివ్యవృత్తము. క్రయము 6 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి రూ॥ 4-0. ప్యాకెటింగు మరియు పోస్టేజి కర్గెరాలు జేరుగా నివ్వవలెను. మా మందుల బాపితాను కొరెనవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పకోవీధి, మద్రాసు. తంతిలడ్రస్:-పండిట్, మదరాసు.

"Everybody's
favourite
Toilet
Kamini's oil &
Oleto Dillabhai
Sold Every
where."

వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుష్టతతో ఊడి రాకముననే త్వరపడుదు.
ఊడిచుట్టుకు మొదలు వెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతకుముందు రాసినట్లు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది విజయము చేయబడినది.

వెంట్రుకల కెట్టి రోగ మున్నను, కిరో మంద్య మున్నను,
యది దివ్యవృత్తము.

వెంట్రుకలు ఇట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడో మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
కలె నుండి మెరుయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తలహాని నిన్ను నక్కొక్కప్పుడుగ జేయును.
వెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
ఇకలించబడుచున్నది.

ఇది మంచి లభ్యుకా రందరివద్దనున్నా, నరకు లభ్యుకా

వాకివద్దను గూడ దొరకును, లేకున్న,
సోలు యే వెంట్రుక:-

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(128) 155 జమ్మామఠీదు, బొంబాయి.

మీరు ఈ వాసన వ్రట్టము, లేక అల్లెల కావలసినట్లుదు
"టెటో డిల్ బహారు" కు వ్రాయుదు.
ఇది రివల్యూషనరీయైనది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.
క్రొత్త బుడ్డి 1-కి ధర రూ॥ 2-0-0
1 డ్రాసు " " " 0-12-0
1/2 డ్రాసు " " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు శేతి రుమాలుయందు చల్లిన విక్రి-తి
మహాహారమైన వాసన చుట్టుకల్గెలకు వ్యాపించును.

అమృతాంజనము

గాయము వుండకు ఘనమయిన మందు.

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.
అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది.
అమృతాంజనము అన్ని నెలపులకు సిద్ధామృతము.
అమృతాంజనము అమృతశబ్ద మాదినిగల మాయమందు గాదు.
నకలు మందులవలన మోసము గలుగును.
పంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోసము గలుగదు.
అమృతాంజనము అంజనశబ్ద మంతమున గల నకలుమందు గాదు.
అమృతాంజనమునకు సాటియైనమందు అమృతాంజనమే.

అమృతాంజనం డిపో, { 6, 7 తంబు శెట్టివీధి, బార్లీ హౌస్ - మద్రాసు.
తేక 109 ఫ్రేరిరోడ్డు, భోర్లు - బొంబాయి.

అగ శత లోహము

రు 116 లు బహుమానము

తయ, దగ్గు, ఒరపు, ఉబ్బము, మొదలగు శ్రేష్ఠ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయరొగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పశ్యములేదు, వారం రోజులలోనే చాలా భాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైన వాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారం రోజులకు సరిపడు మందుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

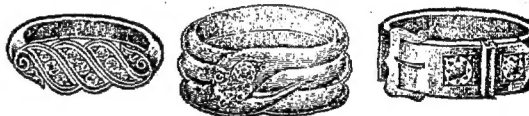
సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన నకలవిధనగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కొరకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. ఎగలు కృత్రికముగా లేనివో వాపను తీసికొని వైక మియ్యబడును. (6)

మార్చి 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంక కాలవీధి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాను నెం. 330 } నాయుడు అందునన్ను
నలవర్తకులు 87 చెనాబజారు మద్రాసు.

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, నాటకములందు, ఇతర కుడి కార్యములందు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పుష్పరూపములచేర్చి కట్టుబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, ఆర్డర్, సీలు, పాము, ముప్పగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి. తృప్తికరముగా లేకున్న వాపను తీసికొని వైక మిచ్చెదము.

లక్ష్మీ జ్యూయెలరీ కంపెనీ, (189) 18/233, చెనాబజారు, మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెదకత్తి గల్లి గజము పొడుగు ౫.వి. సాగవైనది. 1-కి రూ॥ 4-0-0. దజను కొనుచారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులతో నలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను. బి. మొకటేశ్వర్లు లండన్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డరు: "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు షార్టుహాండు సేర్వకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "పోస్టు క్లబ్బు నిమిత్త మణాబిల్ల పంపించండి!" (13) ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసరతను రక్తమయొక్క కలికలైనది కాగొట్టుట యందు శ్రేష్ఠమైనది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోగోసందు ఎచ్చటికైనను తరచులాభుర్య ఫలితముగా పంపబడును. (2973)

విలాసము వి. డి. సావంత్ నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి